

1428

JUS

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda za standardizaciju — beograd

3

standardizacija br. 3 strana 81 — 112 mart 1976. beograd

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — beograd

mart

1976.

strana 81 — 112

IZDAVAČ

Jugoslovenski zavod za standardizaciju,
Slobodana Penezića-Krcuna 35
Beograd
Telefon 643-557
P. F. 933

ODGOVORNI UREDNIK

Milan KRAJNOVIĆ, dipl. ecc.

REDAKCIONI ODBOR

Slavoljub ĐORĐEVIĆ, Đuka LISICA,
Mara MATIĆ, Srboljub STOJKOVIĆ,
Branislav TEŠIĆ, Olga VELJANOVIĆ

UREDNIK ZA ŠTAMPU

Marija KRISTARIĆ

TEHNIČKI UREDNIK

Dragutin MILOŠEVIĆ

PRODAVNICA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Kneza Miloša 16, Beograd
Cena pojedinom primerku din. 12. —
Godišnja pretplata din. 120 — Pretplatu slati ne-
posredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog za-
voda za standardizaciju, Beograd, Ul. Kneza Mi-
loša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na evidentni račun
60805-845-614
Telefon: 641-965

STANDARDOTEKA

Generala Ždanova 28
Telefon 341-401

ŠTAMPA:

Beogradski izdavačko-grafički zavod
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 17.

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413—81/74—02 od 4. II 1974. godine ovo
izdanje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

Sadržaj

standardizacija i zakonski propisi u oblasti voda (Slavoljub Đorđević, dipl. ing)	83
stanje rada na reviziji Pravilnika o tehničkim merama i uslovima za beton i armirani beton (Sl. list SFRJ, br. 51/71)	89
anotacije predloga standarda iz oblasti:	
— ferolegura	91
— tekstilne industrije	91
— halogenskih derivata	91
— alata i pribora	92
— elektromehaničkih sastavnih delova za elektronske uređaje	92
— građevinarstva	92
— metoda hemijskih ispitivanja bakra i bakarnih legura	93
— plastičnih masa	93
Ispravke, izmene i dopune	93
međunarodna standardizacija:	
— kalendar zasedanja	97
— informacije ISO	105
pregled primljenih važnijih inostranih standarda	108
nove knjige	111

Contents

Standardization and legal regulations in the field of water (Slavoljub Đorđević, dipl. ing)	83
Work on revision of the regulation for technical measure and requirements for concrete and reinforced concrete (Sl. list SFRJ br. 51/71)	89
Draft standards available for public discussion from the fields:	
— ferroalloys	91
— textile industry	91
— halogenious derivatives	91
— tool and equipment	92
— electromechanical components for electronic equipment	92
— civil engineering	92
— methods for chemical testing of copper and copper alloys	93
— plastics	93
Errata, amendments and addenda	93
ISO and IEC documentation:	
— meeting calendar	97
— ISO information	105
Reached foreign standards survey	108
New books	111

standardizacija i zakonski propisi u oblasti voda

informacija data na Savetovanju o ispitivanju i prečišćavanju industrijskih otpadnih voda u Jugoslaviji, održanom od 12. do 14. XI 1975. u Dubrovniku

Slavoljub Đorđević, dipl. ing.

Zagađivanje voda — složen fenomen sa gledišta utvrđivanja zagađivača, još složeniji kada se radi o njihovom prečišćavanju i zaštiti, sve više zahteva da se akcije u pravcu tehničkih otkrića i eksploatacije okoline usklade sa akcijama na zaštiti okoline, između ostalog i kroz prihvatljiviju formu akata tehničke regulative.

Činjenica da se ni zagađivanje ni zaštita životne sredine ne odvijaju izolovano i samo unutar granica jedne zemlje, te se ni prostorno ne mogu ograničiti, ukazuju na to da se akcije u toj oblasti moraju sinhronizovati i na međunarodnom planu.

Posmatrajući akta kojima je ova materija regulisana izgleda da sistemi zaštite nisu dovoljno praktični. Oni su često zasnovani samo na pravnim ili samo na tehničkim aktima, te se na njih u mnogim konkretnim slučajevima ne mogu pozivati opštinske, gradske, regionalne ili državne službe zaštite. Za sada ni u našoj, a ni u mnogim drugim, pa i u razvijenijim zemljama, ne postoje zadovoljavajući propisi na osnovu kojih bi se, u odnosu na prava i dužnosti lica koje izaziva zagađivanje sredine, ili lica koje je ugroženo zagađivanjem, mogle predvideti realne konsekvence.

Razlozi za nepostojanje propisa ovakve vrste veoma su različiti, a njihovo donošenje, očigledno, sve je više vezano za postojeći tehnički i ekonomski razvoj svake zemlje. Ova materija, međutim, nije predmet našeg izlaganja.

Ovo je momenat da se nešto više kaže o posebnoj disciplini čijom se pomoći zaštita životne sredine, a naročito zaštita voda i vazduha, sve efektivnije sprovodi u mnogim zemljama.

U poslednje vreme, mnogobrojne akcije vezane za zaštitu životne sredine u svetu, a posebno u razvijenim zemljama, vezuju se za preporuke ili rešenja

koje nudi standardizacija koja je izgleda našla mogućnost za objedinjavanje i selekciju pravnih, tehničkih i ekonomskih zahteva, prezentiranje realnih rešenja i sagledavanje konsekvenci kroz akta standardizacije (standardi, tehnički normativi, norme kvaliteta proizvoda i usluga i drugi).

Tehničko-pravne kompetencije standarda koje prozile iz dogovora zainteresovanih strana, omogućuju da se oni u sve većem broju slučajeva primene i kao akta zakonodavno-pravnog sistema i to vrlo često tamo gde se državna intervencija želi da izbegne, a da se problemi ipak rešavaju snagom interventnih—zakonskih propisa.

U oblasti zaštite životne sredine standardi sve više nude integralna rešenja, jer pored tehničkih i pravnih elemenata ukazuju i na ekonomske posledice, čime u znatnoj meri, u praksi, olakšavaju i skraćuju duge procedure kroz koje bi inače morale da prolaze sve kompleksne akcije.

Industrijski razvijene zemlje su posle usvajanja koncepcije o internacionalnom karakteru zaštite životne sredine, a posebno zaštite voda i vazduha, postigle velike rezultate zbog toga, što su veliki deo svojih akcija na zaštiti zasnovale upravo na korišćenju gotovih rešenja sadržanih u raznim nacionalnim ili međunarodnim standardima.

Ovo je bilo moguće i zato, što su se preko standarda nudila samo ona rešenja koja su pre definitivnog usvajanja podvrgavana vrlo ozbiljnim multidisciplinarnim proverama, uz istovremeno ispitivanje uslova primene, kako bi se eventualne greške u tehničkom ili pravnom delu kasnije, u praksi, svele na najmanju meru ili potpuno izbegle. Standardima se, kada su blagovremeno doneseni, u procesu zaštite životne sredine utvrđuje prioritet radova i istovremeno omogućuje realno ostvarivanje dinamike

započete akcije. U konkretnom slučaju, akcija na zaštiti ili prečišćavanju voda, u delu koji se odnosi na regulisanje ove materije standardima, svodi se na rešavanje problema iz oblasti terminologije, metoda za kvantitativno, odnosno kvalitativno ispitivanje sastava voda, standarda za merne instrumente, opremu, uređaje itd.

rad Međunarodne organizacije za standardizaciju

S obzirom na internacionalni karakter zaštite životne sredine u okviru Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), u njenom tehničkom komitetu 147 (ISO/TC 147), proučena su teoretska i praktična dostignuća i izvršena realna selekcija elemenata koje treba unositi u standarde, kako bi ovi mogli sistematski da se koriste za regulisanje u ovoj oblasti. Svoj program rada na standardizaciji tehnički komitet 147 zasnovao je na realnim procenama postojećih zakonodavno-pravnih sistema kao i tehničkih i ekonomskih mogućnosti najvećeg broja zemalja.

Celokupna problematika koja se simultano može rešavati pomoću standarda u okviru akcije zaštite, podeljena je na nekoliko osnovnih oblasti, koje se ovde navode prema potkomitetima u čijoj je nadležnosti rešavanje pojedinih problema.

U potkomitetu 1 (SC 1) Tehničkog komiteta 147, radi se na pripremama za donošenje međunarodnih standarda za terminologiju sa definicijama. Standardizovanjem termina i definicija koje se odnose na tipove, i klasifikaciju voda, uzimanje uzoraka, analizu i dr., omogućiće se zemljama koje započinju ili su započele svoje akcije na zaštiti voda, da lakše međusobno menjaju teoretska i praktična iskustva.

U potkomitetu 2 (SC 2) standardizovaće se metode za fizičko-hemijska i biološka ispitivanja.

Od metoda koje su značajne zbog rezultata na osnovu kojih će se odvijati procedure arbitraže, ispitivanja i utvrđivanja radioaktivnog zagađivanja voda, u potkomitetu 3 (SC 3), donosiće se standardne metode za određivanje npr. alfa, beta i gama radioaktiviteta, kao i metode za određivanje radioizotopa: Ba₁₄₀, Ce₁₄₁ i Ce₁₄₄, Cz₁₃₄ i Cz₁₃₇, J₁₃₁, tricijuma, prirodnog torijuma, stroncijuma 90 i dr.

U okviru potkomiteta 4 (SC 4) obuhvatiće se oblast mikrobiologije gde se predviđa donošenje standardnih metoda za određivanje sadržaja bakterija štetnih po zdravlje, virusa i drugih mikroorganizama u vodi.

Biološka ispitivanja voda biće olakšana donošenjem međunarodnih, odnosno nacionalnih standardnih metoda, u okviru potkomiteta 5 (SC 5), a kojima će se pored ostalog, obuhvatiti ispitivanja otrovnosti

biorazgradivosti, određivanja biološke aktivnosti zagađivača i dr.

Potkomitet 6 (SC 6) je svojim programom obuhvatio donošenje standardnih metoda koje će olakšati i pojednostaviti procese uzimanja uzoraka iz podzemnih i tekućih voda: reka, kanala, jezera i slično, kao i uzimanje uzoraka na ušćima reka i pritoka, iz mora i okeana i ostalih mesta. Posebnim standardnim metodama koje će se donositi u okviru ovog potkomiteta, regulisaće se način korišćenja standardne aparature, označavanje uzoraka, uslovi konzervisanja, učestalost i izbor mesta za uzimanje uzoraka u svim napred pobrojanim slučajevima. Drugim standardnim metodama regulisaće se i ostali opšti zahtevi vezani za uzimanje uzoraka, pošto je ono u oblasti ispitivanja voda jedna od najznačajnijih faza.

Kao što je ranije rečeno, zaštita životne sredine ne predstavlja problem vezan samo za prostor na kome se mora sprovesti, ona je poseban problem upravo sa stanovišta zakonodavstva. Ukoliko se više želi pomoć standardizacije za njeno uspešno ostvarivanje, moraju se zahtevi i rešenja koja se unose u standarde proveravati »multidisciplinarno«, pre no što se kroz standard prezentiraju bilo kom sistemu tehničko-pravne regulative.

Imajući u vidu ove činjenice, Međunarodna organizacija za standardizaciju povezala je svoju aktivnost sa drugim međunarodnim organizacijama koje direktno ili indirektno mogu doprinosti rešavanju ove kompleksne problematike.

S obzirom na posebne aktivnosti i vrstu pomoći koju mogu pružiti pri donošenju međunarodnih standarda, navodimo ih radi bližeg informisanja:

1. Ekonomska komisija za Evropu (ECE),
2. Komisija evropskih komunalnih zajednica (CCE),
3. Organizacija za ishranu i poljoprivredu UN (FAO),
4. Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAFA),
5. Međunarodna organizacija rada (ILO),
6. Međunarodna elektrotehnička komisija (IEC), IEC je u svoj rad na zaštiti voda uključila svoja tri tehnička komiteta:
IEC/TC 13 — Merni instrumenti,
IEC/TC 45 — Nuklearna instrumentacija,
IEC/TC 66 — Elektronska oprema za merenje,
7. Međudržavna pomorska konsultativna organizacija (IMCO),
8. Međunarodna unija za čistu i primenjenu hemiju (IUPAC),
9. Konferencija UN za zaštitu okoline (UNIENV)
10. Svetska zdravstvena organizacija (sa svojih šest potkomiteta) (WHO),
11. Svetska meteorološka organizacija (WMO),
12. Savet za međunarodnu ekonomsku pomoć (CMEA),

13. Međunarodna organizacija za hidraulička istraživanja (IAHR),
14. Međunarodna asocijacija za hidrološka ispitivanja (IAHS),
15. Međunarodno udruženje za snabdevanje vodom (IWSA),
16. Međunarodni savet za eksploataciju mora (ICES),
17. Međunarodna unija potrošača (IUC).

Oko izrade međunarodnih standarda iz oblasti zaštite voda Međunarodna organizacija za standardizaciju je pored Tehničkog komiteta 147 angažovala

još nekoliko drugih svojih tehničkih komiteta kao konsultativne organe, s obzirom na njihove aktivnosti koje su od posebnog značaja za rad komiteta 147. Kao konsultativni organi unutar ISO angažovani su sledeći tehnički komiteti:

- ISO/TC 28 — Naftni proizvodi,
- ISO/TC 47 — Hemija,
- ISO/TC 69 — Primena statističkih metoda,
- ISO/TC 91 — Površinski aktivne materije,
- ISO/TC — 113 — Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima,
- ISO/TC 146 — Kvalitet vazduha,
- ISO/TC 158 — Analiza gasova.

Pored navedenih organizacija i ISO-komiteta postoji takođe veliki broj drugih, koji direktno ili indirektno učestvuju u radu na izradi međunarodnih standarda iz oblasti zaštite životne sredine.

Sve ovakve organizacije stvaraju se iz dana u dan u nacionalnim ili regionalnim okvirima, obuhvatajući u poslednje vreme čak i teritorije kontinenata i to upravo onom brzinom kojom prodiru svest o korisnosti standardizacije. Takva saznanja sve više prodiru zahvaljujući atmosferi poverenja u kojoj dolazi do otvorene razmene mišljenja o trenutno najboljim rešenjima i najaktuelnijim naučnim dostignućima.

rad Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

Opšta društvena zainteresovanost za rešavanje problema zaštite životne sredine u našoj zemlji nameće promenu dosadašnjeg rada na standardizaciji u ovoj oblasti — napuštanje parcijalnog načina rešavanja problema. Posle sagledavanja težine i složenosti problema, a oni su sve veći, jer su direktna funkcija intenzivnog razvoja zemlje, potrebno je stvoriti sistem sa potrebnim mehanizmom za rad na standardizaciji koji bi bio zasnovan na koncepcijama proverenim i već odavno usvojenim u mnogim zemljama.

Usvajanjem programa Tehničkog komiteta 147 i osnivanjem posebnog odeljenja za rad na standardizaciji u oblasti zaštite životne sredine, Jugoslovenski zavod za standardizaciju usvojio je i mehanizam za praktično istraživanje onog dela zadataka koje društvo postavlja standardizaciji kao tehničko-pravnoj disciplini.

Sledeći principe multidisciplinarnog pristupa rešavanju kompleksnih tehničkih problema koje primenjuju i Međunarodne organizacije za standardizaciju, Jugoslovenski zavod za standardizaciju je započeo rad na standardizaciji u oblasti voda formiranjem radnih grupa sastavljenih od eksperata različitih struka iz institucija koje se direktno ili indirektno bave problemima zaštite životne sredine. Svaka radna grupa, a osnovano ih je šest, odgovara po sadržaju rada ISO-potkomitetima o kojima je ranije bilo reči.

Na ovaj način omogućeno je Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju da koordinira rad tako da:

- prati i proučava sistematski probleme standardizacije;
- aktivno učestvuje u predlaganju, usvajanju i unošenju gotovih standardnih rešenja u sva akta tehničke regulative u oblasti zaštite životne sredine;
- permanentno pruža informacije sa područja standardizacije kako bi se svaka akcija koja se sprovodi mogla uprostiti, pojednostaviti

ili racionalizovati, korišćenjem standardnih rešenja;

- pojednostavi i uprosti rad na unifikaciji tehničke regulative unutar zemlje.

regulisanje zaštite voda u SFRJ

Za oblast zaštite voda od posebnog značaja je činjenica da se dosadašnji rad na donošenju standarda nije odvijao sistematski, zbog čega se nisu mogla sagledati ni njena složena problematika, ni dostignuća u toj oblasti koja se u nekim razvijenim zemljama već dosta dugo koriste.

Zaštita životne sredine u našoj zemlji samo je najnužnije regulisana, može se slobodno reći neujednačeno, nesistematski i što je najglavnije, najrazličitijim pravnim aktima.

Mnogobrojni su propisi (standardi, pravilnici, odluke, naredbe, uputstva, tehnički normativi, norme kvaliteta i dr.) slične sadržine kojima se materija zaštite reguliše na saveznom, republičkom, užem regionalnom, ili opštinskom nivou. Položaj radnih organizacija koje su bile dužne da sprovedu propise u praksi bio je otežan ne samo malobrojnošću propisa nego i izuzetnim šarenilom i prisustvom raznih heterogenih rešenja. Ukoliko su se kao regulativna akta u oblasti zaštite životne sredine pojavljivali standardi, rešenja koja su nudili nisu bila bez naglašenih uticaja inostranih sistema, pa je ovo još više otežavalo kako rad organa odgovornih za regulisanje ove materije, tako i organa u čijoj je nadležnosti njihovo sprovođenje.

U daljem izlaganju navešćemo jedan broj propisa kojima je materija zaštite voda bila regulisana, bez obzira na njihovo važenje u ovom momentu, jer, kako se zna, proces njihovog usaglašavanja sa novim Ustavom još je u toku.

Bez pretenzija da smo uspeli da prikupimo sve propise navodimo ih radi ilustracije i potvrde našeg stava, da se regulisanje zaštite voda pomoću zakonodavno pravno-tehničkih akata mora sprovesti jedinstveno i unificirano.

Među propisima koje su donosili resorni organi federacije ili republika nalaze se sledeći:

1. Osnovni zakon o vodama, »Službeni list SFRJ«, br. 13/65, 50/68, 60/70;
2. Rezolucija o politici razvoja vodoprivrede, »Službeni list SFRJ«, br. 28/70;
3. Pravilnik o higijensko-tehničkim merama za zaštitu voda za piće, »Službeni list SFRJ«, br. 44/60; 3/66, 40/60, 11/62;
4. Pravilnik o opasnim materijama koje se ne smeju unositi u vode, »Službeni list SFRJ«, br. 3/66, 7/66;
5. Pravilnik o vrstama i načinu posmatranja i ispitivanja kvantitativnih ili kvalitativnih promena vode, »Službeni list SFRJ«, br. 42/66;

6. Pravilnik o tehničkim merama i uslovima za izgradnju objekata za odbranu od poplava, »Službeni list SFRJ«, br. 2/70;
7. Pravilnik o opštim merama i normativima zaštite na radu za građevinske objekte namenjene za radne i pomoćne prostorije (Vodovod i kanalizacija), »Službeni list SFRJ«, br. 27/67; 29/67, 41/68;
8. Zbirka saveznih i republičkih propisa o vodama sa objašnjenjima, »Službeni list SFRJ«;
9. Pravilnik o načinu ispitivanja kontaminacije radioaktivnim materijama vazduha, vode i zemljišta, »Službeni list SFRJ«, br. 31/68;
10. Pravilnik o načinu i uslovima smeštaja i čuvanja radioaktivnih otpadaka, »Službeni list SFRJ«, br. 1/70;
11. Zakon o ratifikaciji međunarodne konvencije za sprečavanje zagađivanja mora uljem, »Službeni list SFRJ«, br. 60/73, 53/74;
12. Uredba o osnivanju i radu Jugoslovenske komisije za zaštitu od zagađivanja mora i unutrašnjih plovnih puteva, »Službeni list SFRJ«, br. 40/69.

SR Srbija

1. Zakon o vodama, »Službeni glasnik SRS«, br. 17/67, 53/67, 24/69, 11/70;
2. Uredba o kategorizaciji vodotoka, »Službeni glasnik SRS«, br. 5/68;
3. Uredba o klasifikaciji voda, »Službeni glasnik SRS«, br. 5/68;
4. Odluka o utvrđivanju granica vodnih područja, »Službeni glasnik SRS« br. 29/67;
5. Zakon o fluorisanju voda za piće, »Službeni glasnik SRS«, br. 1/71;
6. Pravilnik o tehničkim uslovima za fluorisanje vode za piće, »Službeni glasnik SRS« br. 23/71, časopis »Voda« br. 3/71;
7. Zakon o sanitarno-tehničkim uslovima za izgradnju i održavanje seoskih vodovoda, »Službeni glasnik SRS«, br. 25/71;
8. Zakon o visini vodnog doprinosa u periodu do 1970. godine, »Službeni glasnik SRS«, br. 52/66;
9. Odluka o određivanju vodoprivrednih organizacija koje na pojedinim vodnim područjima vrše delatnost opštih vodoprivrednih preduzeća, »Službeni glasnik SRS«, br. 5/66;
10. Rešenje o određivanju organizacija koje ispunjavaju uslove za utvrđivanje stepena prečišćavanja ispuštenih zagađenih voda, »Službeni glasnik SRS«, br. 5/58;
11. Uputstvo o načinu i postupku za utvrđivanje postignutog stepena prečišćavanja ispuštene

zagađene vode, »Službeni glasnik SRS«, br. 9/67;

12. Pravilnik o tehničkim propisima i merama za izvođenje radova na gradskoj kanalizaciji, kanalizacionim uređajima i kućnim instalacijama, »Beogradske novine« od 11. II 1957. godine;
13. Pravilnik o vodovodnim dovodima razvodnoj mreži i kućnim vodovodnim instalacijama, »Beogradske novine« od 11. II 1957. godine,
14. Zakon o sanitarnoj zaštiti vrela za snabdevanje vodovoda pijaćom vodom, »Službeni glasnik SRS«, br. 55/48;
15. Pravilnik o projektovanju, održavanju i uređenju područja sanitarne zaštite vrela za snabdevanje vodovoda pijaćom vodom, »Službeni glasnik SRS«, br. 16/50.

SR Hrvatska

1. Zakon o vodama, Narodne novine SRH br. 55/65, 4/66, 11/67, 21/67;
2. Uredba o klasifikaciji voda, Narodne novine br. 33/67,
3. Uredba o kategorizaciji vodotoka, Narodne novine br. 33/67, 2/69,
4. Odluka o utvrđivanju površine vodnih područja, Narodne novine br. 33/67.

SR BiH

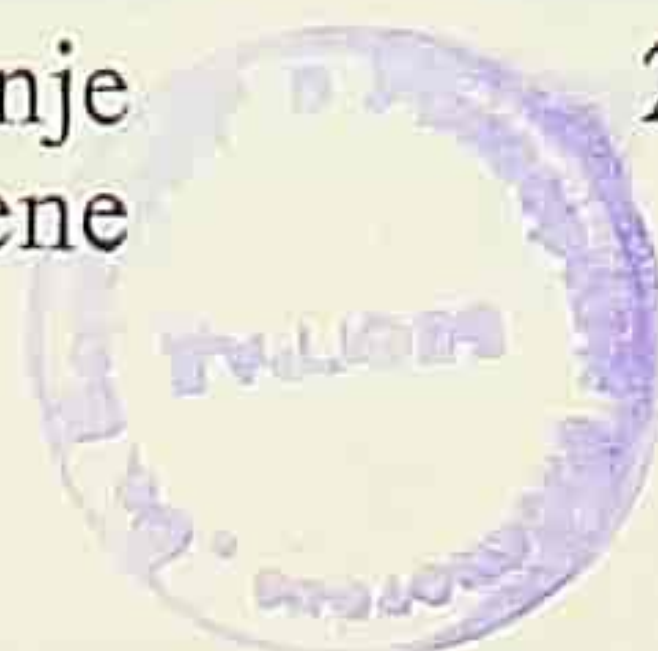
1. Zakon o vodama, »Službeni list SR BiH« br. 7/68, 31/69;
2. Uredba o klasifikaciji voda, »Službeni list SR BiH« br. 2/67;
3. Uredba o kategorizaciji vodotoka, »Službeni list SR BiH« br. 42/67;
4. Odluka o utvrđivanju granica vodnih područja, »Službeni list SR BiH« br. 13/66.

SR Slovenija

1. Zakon o vodah, »Uradni list SR Slovenije«, br. 22/66, 12/69;
2. Odluka o utvrđivanju granica vodnih područja, »Uradni list SR Slovenije«, br. 47/66.

SR Crna Gora

1. Zakon o vodama, »Službeni list SR CG«, br. 1/67, 20/67, 2/69;
2. Uredba o klasifikaciji i kategorizaciji voda »Službeni list SR CG« br. 17/68.

SR Makedonija

1. Zakon o vodi, »Služben vesnik SRM«, br. 28/65, 25/67,
2. Odluka o utvrđivanju granica vodnih područja, »Služben vesnik na SRM«, br. 42/65.

zaključci

Osnovni aspekti sa kojih standardizacija polazi pri ostvarivanju koncepcije o jedinstvenoj tehničkoj regulativi u oblasti zaštite voda nameću sledeći prilaz i zadatke:

- da se sistematski prikupe i srede svi savezni, republički i pokrajinski propisi, važeći i nevažeći, koji se odnose na pravno regulisanje zaštite voda;
- da se izdvoje sva pravna akta kojima se reguliše zaštita voda, a koja treba revidirati;
- da Zavod za standardizaciju u zajednici sa Jugoslovenskim savetom za zaštitu i unapređenje čovekove okoline formira komisiju za otpadne vode, koja treba da koordinira rad svih institucija koje mogu doprineti rešavanju problema zaštite voda pomoću standarda;
- da se radi na unifikaciji podzakonskih akata kojima treba da se sprovedu zakonske odredbe u vezi sa zaštitom voda;
- da se donošenjem standarda ubrza rad na izradi uređaja, delova i opreme za prečišćavanje voda u našoj zemlji;
- da se pomognu naponi koji se čine u vezi sa preispitivanjem i ako je potrebno revizijom uredbi o klasifikaciji i kategorizaciji vodonokova u cilju usaglašavanja zakonskih odredbi sa stvarno postojećim stanjem, pri čemu proveru postojećeg stanja treba izvršiti savremenim analitičkim metodama;
- da se pristupi izradi i donošenju jugoslovenskih standardnih metoda za ispitivanje voda polazeći od programa Međunarodne organizacije za standardizaciju.

stanje rada na reviziji Pravilnika o tehničkim merama i uslovima za beton i armirani beton

Službeni list SFRJ, br. 51/71

Na osnovu diskusije i predloga Saveza građevinskih inženjera i tehničara Jugoslavije predviđeno je da se pristupi analizi i reviziji Pravilnika o tehničkim merama i uslovima za beton i armirani beton (PBAB). Jugoslovenski zavod za standardizaciju i Jugoslovenski komitet za beton, odnosno Odbor za beton Saveza jugoslovenskih laboratorija, obratili su se krajem aprila 1975. godine preduzećima, komorama, savezima građevinskih inženjera i tehničara, inspekcijama, fakultetima i istraživačkim organizacijama, kao i pojedincima, da do 15. jula iste godine dostave svoje primedbe na postojeći Pravilnik PBAB, koji je u važnosti od 1971. godine.

Do septembra 1975. godine stiglo je pet pisama, tako da javna diskusija za koju je bilo planirano da se održi 9. oktobra 1975. godine na skupštini SJL, nije održana. Na ponovni poziv stiglo je još nekoliko pisama sa sugestijama, pa je diskusija održana 17. decembra 1975. godine u Beogradu.

Na sastanku je bilo 22 učesnika i to: iz preduzeća 6 učesnika, sa fakulteta 8, iz instituta 5, iz udruženja 1, iz inspekcije 1 i iz JZS 1 učesnik. Može se s pravom reći da su preduzeća pokazala relativno slab interes, dok od Saveza građevinskih inženjera i tehničara niko nije uzeo učešća; jedino je dobijeno pismo od Saveza građevinskih inženjera i tehničara Hrvatske, koje sadrži izveštaj o tome da je diskusija u toku i da će se materijal naknadno dostaviti.

Prilaz primedbama je različit. Neki diskutanti su predlagali i nove formulacije pojedinih članova Pravilnika, dok su se drugi pretežno kritički osvrnuli na Pravilnik, iznoseći kako je neki problem rešen u propisima drugih zemalja ili u preporukama Evropskog komiteta za beton.

Primedbe koje se odnose na prvu glavu Pravilnika — Opšte odredbe, tiču se člana 3, u kome nije precizirano ko daje saglasnost na proračun i izvođenje, ako se odstupa od Pravilnika.

Najveći broj primedaba odnosi se na drugu glavu — Materijali. Primedbe su različitog karaktera. Ima ih tehničke prirode, ali ih ima i takvih kojima

se traži preciznije definisanje odgovornosti isporučilaca materijala i izvođača. Predmet kritike je veći broj članova Pravilnika kojima se reguliš kontrola kvaliteta cementa, agregata, čelika, a naročito betona. U tom pravcu učinjeni su i neki konkretni predlozi i to posebno za kontrolu kvaliteta betona.

Na odredbe iz treće glave — Proračun, ima dosta primedaba, ali nažalost sa malo konkretnih predloga. Primedbe se odnose kako na dozvoljene namene, tako i na granična stanja. Može se reći da su ovde kritikovana mesta za koja se i u toku same izrade znalo da mogu imati slabosti koje se mogu tek sada u mnogim slučajevima otkloniti i to posle odgovarajućih dopunskih analiza.

I na četvrtu i petu glavu ima primedaba koje se odnose na novouvedene stavove u odnosu na PTP br. 3 (npr. sidrenje armature), kao i na neusklađenost ovoga Pravilnika sa postojećim propisima i standardima za čelike u betonu.

Odredbe poslednje glave — Izvođenje, takođe su kritikovane što je sasvim razumljivo, jer je ista materija tretirana i u drugim glavama.

Do diskusije održane 17. decembra 1975. godine stiglo je 69 kucanih strana primedaba, ne računajući obećane materijale od SJITH, koji do danas nisu stigli.

Na osnovu dobijenih materijala, iako nepotpunih, kao i na osnovu usmeno vođene diskusije, može se zaključiti da je predlog za pokretanje dopune i revizije Pravilnika o tehničkim merama i uslovima za beton i armirani beton dobrodošao i da će omogućiti uvođenje novih korisnih elemenata, kao i dalje usklađivanje sa dostignućima u nas i u svetu.

U okviru organizacije ISO, Evropskog komiteta za beton i Internacionalnog društva za prednaprežanje, privodi se kraju diskusija oko novog međunarodnog standarda o proračunu i izvođenju betonskih konstrukcija (armiranih i prednapregnutih), pa je i to prilika da se naš novi propis za beton

i armirani beton uskladi što je moguće više sa gore pomenutim dokumentima.

Pored ostalog, revizijom Pravilnika će se izvršiti promene oznaka sistema mera, prema našem važećem Zakonu.

Revizija Pravilnika biće u značajnijoj meri olakšana, pošto je u toku izrada tehničkih uslova za sve vrste čelika u betonu, uključujući i čelike za prednapregnuti beton, kao i više standarda o betonu (tehnički uslovi za hidrotehnički beton, određivanje čvrstoće betona pri pritisku, aditivi i dr.).

Nacrt standarda ISO — Proračun betonskih konstrukcija (Dokument N11) je umnožen i poslat sledećim organizacijama:

- Građevinskom fakultetu, Katedra za beton i betonske konstrukcije, Sarajevo, Hasana Brkića 24;
- Građevnom fakultetu — Katedra za beton, Skopje, Rade Končar 16;
- Građevinskom fakultetu — Katedra za beton, Zagreb, Kačićeva 26;
- Fakultetu za arhitekturu, građevinarstvo i geodeziju na univerzitetu u Ljubljani, Katedra za beton, Ljubljana, Jamova 2;
- Građevinskom fakultetu, Katedra za beton, Beograd, Bul. Revolucije 73;
- Građevinskom fakultetu, Katedra za beton, Niš, Ul. 12. februara 56;
- Institutu građevinarstva Hrvatske, Zagreb, Janka Rakuše 1;
- Zavodu za raziskavo materiala in konstrukcij, Ljubljana, Dimičeva 12,
- Institutu za ispitivanje materijala SRS, Beograd, Ul. vojvode Mišića 43.

Zainteresovani se mogu obratiti ovim ustanovama, a isto tako i Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju radi upoznavanja sa materijalom.

Od 6. do 8. aprila 1976. godine održaće se u Oslu zasedanje Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO. Komitet TC 71/SC2. Na ovome zasedanju raspravljaće se o dokumentu N11 »Proračun betonskih konstrukcija«, koji je umnožen i dostavljen na gornje adrese građevinskih fakulteta i instituta.

Mole se svi zainteresovani da svoje eventualne primedbe na ovaj dokumenat dostave Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Ul. Slobodana Penezića-Krcuna 35, p. p. 933 najdalje do 25. marta 1976. godine. PrispELE primedbe će pregledati i objediniti radna grupa Jugoslovenskog komiteta za beton i dostaviti kao stav naše zemlje na zasedanju organizacije ISO u Oslu.

Dalji rad na reviziji propisa PBAB odvijao bi se ovako:

- Prikupljanje primedbi na postojeći pravilnik PBAB do 15. aprila 1976. (Primedbe dostavljati Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju na gornju adresu.)
- Posle 15. aprila 1976. po zaključenju prijema primedbi na PBAB, formiranje radne grupe za izradu teza na osnovu primljenih primedbi i zaključaka sa zasedanja u Oslu.
- Usvajanje teza od strane stručne komisije JZS.
- Izrada prednacrta Pravilnika za beton i armirani beton na osnovu usvojenih teza.
- Davanje prednacrta na javnu diskusiju.

*Jugoslovenski zavod za standardizaciju
Jugoslovenski komitet za beton —
Odbor za beton SJJ*

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

iz oblasti ferolegura

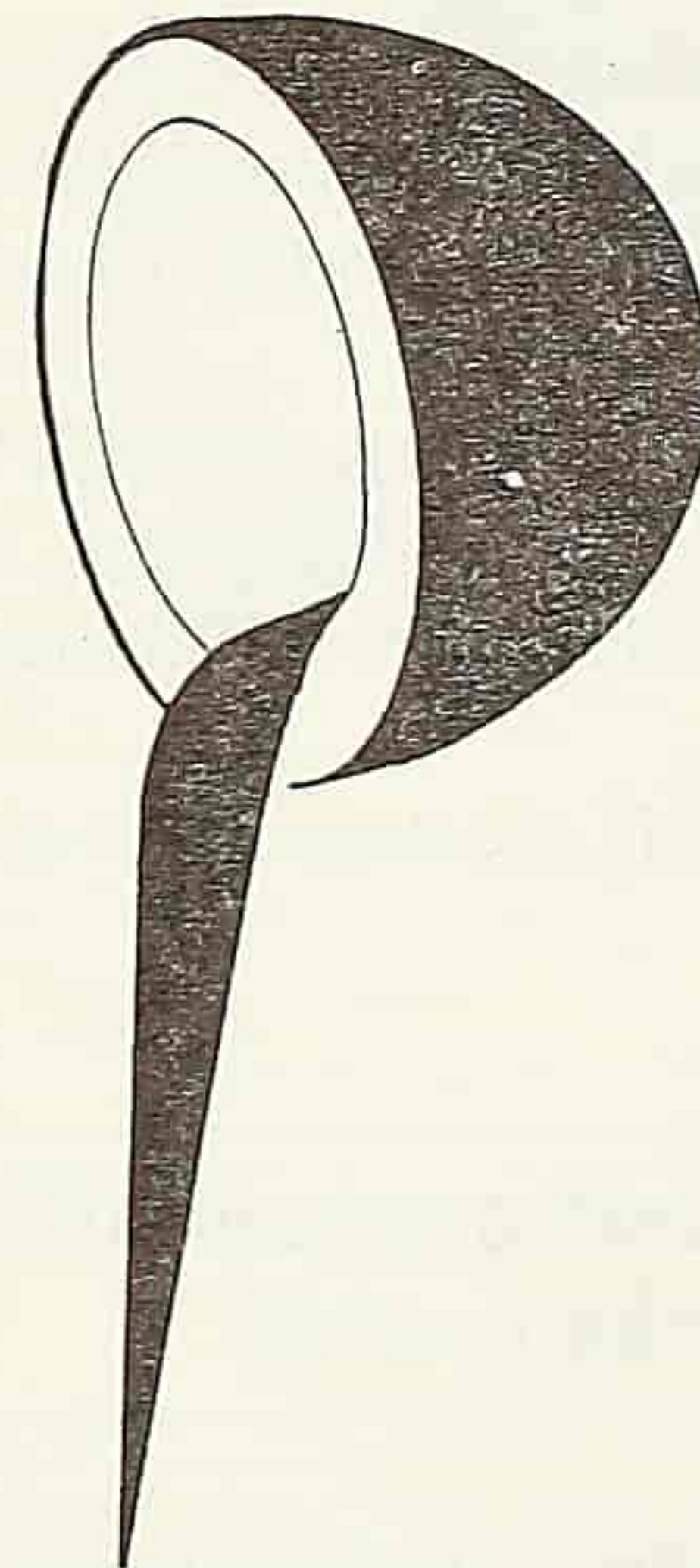
Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1976. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju predlozi standarda:

Predlog br. 11757 Metode za ispitivanje hemijskog sastava ferolegura. Kulometrijsko određivanje ugljenika .. **JUS C.A1.510**

Predlog br. 11758 Metode za ispitivanje hemijskog sastava ferolegura. Uzimanje i priprema uzoraka za hemijsko ispitivanje. Opšti propisi **JUS C.A1.480**

Gornje predloge pripremila je Stručna komisija obrazovana od predstavnika proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova. Predlozi su posebno odštampani i dostavljeni zainteresovanim licima. Interesenti koji nisu dobili tekstove predloga, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Ulica Slobodana Penezića-Krcuna br. 35) sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

iz oblasti tekstilne industrije

Krajnji rok za dostavljanje primedaba je 1. juni 1976. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 11759 Tekstilna vlaknasta užad. Nazivi i definicije **JUS F.B4.011**

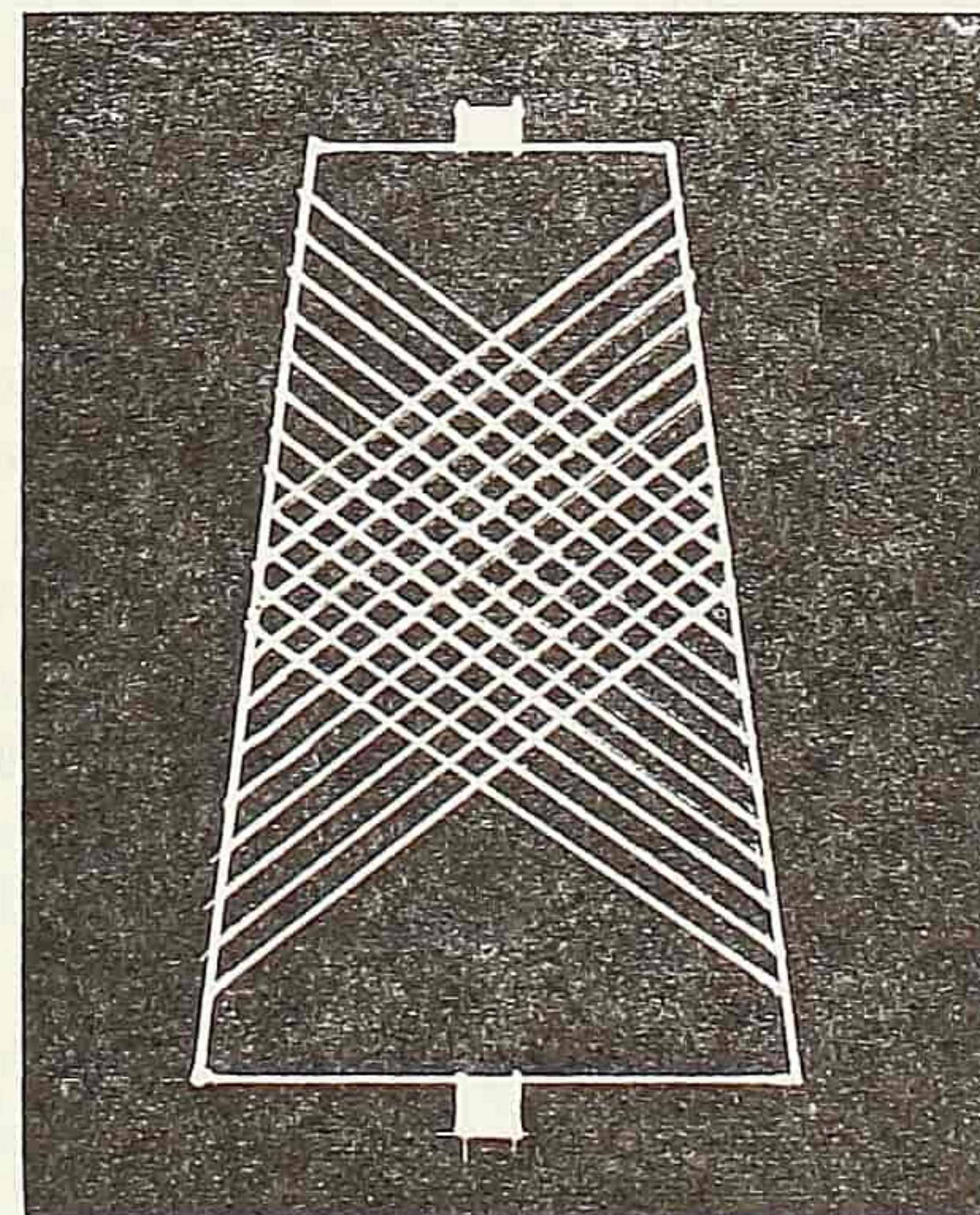
Predlog br. 11760 Tekstilna vlaknasta užad. Uslovi za izradu i isporuku **JUS F.B4.012**

Predlog br. 11761 Tekstilna vlaknasta užad. Proveravanje kvaliteta **JUS F.S2.552**

Predlog br. 11762 Ribarske mreže. Opšti uslovi **JUS F.D3.031**

Predlozi standarda izrađeni su prema preporukama Međunarodne organizacije za standardizaciju, ISO/TC 38.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst ovih predloga standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, 11000 Beograd, Slobodana Penezića-Krcuna 35, tel. (011) 683 067, sa zahtevom da im se predlozi (neki ili svi) dostave radi stavljanja eventualnih primedbi, izmena ili dopuna.

iz oblasti halogenskih derivata

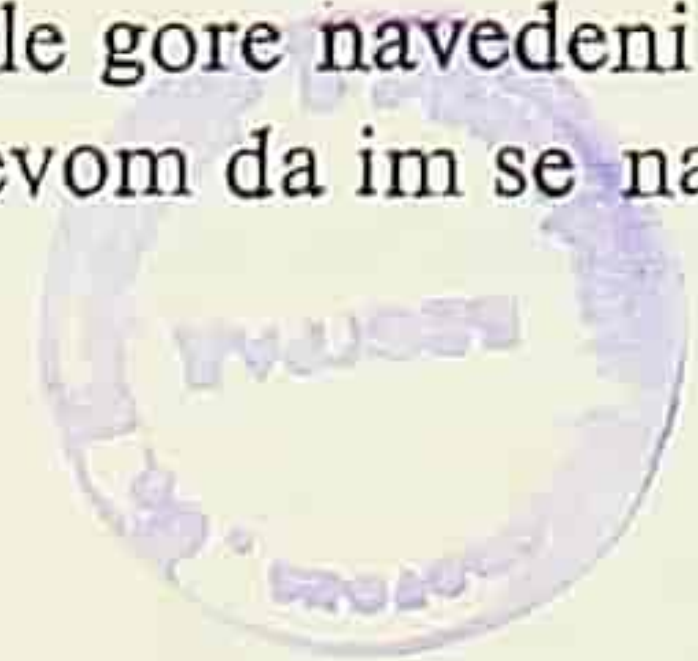
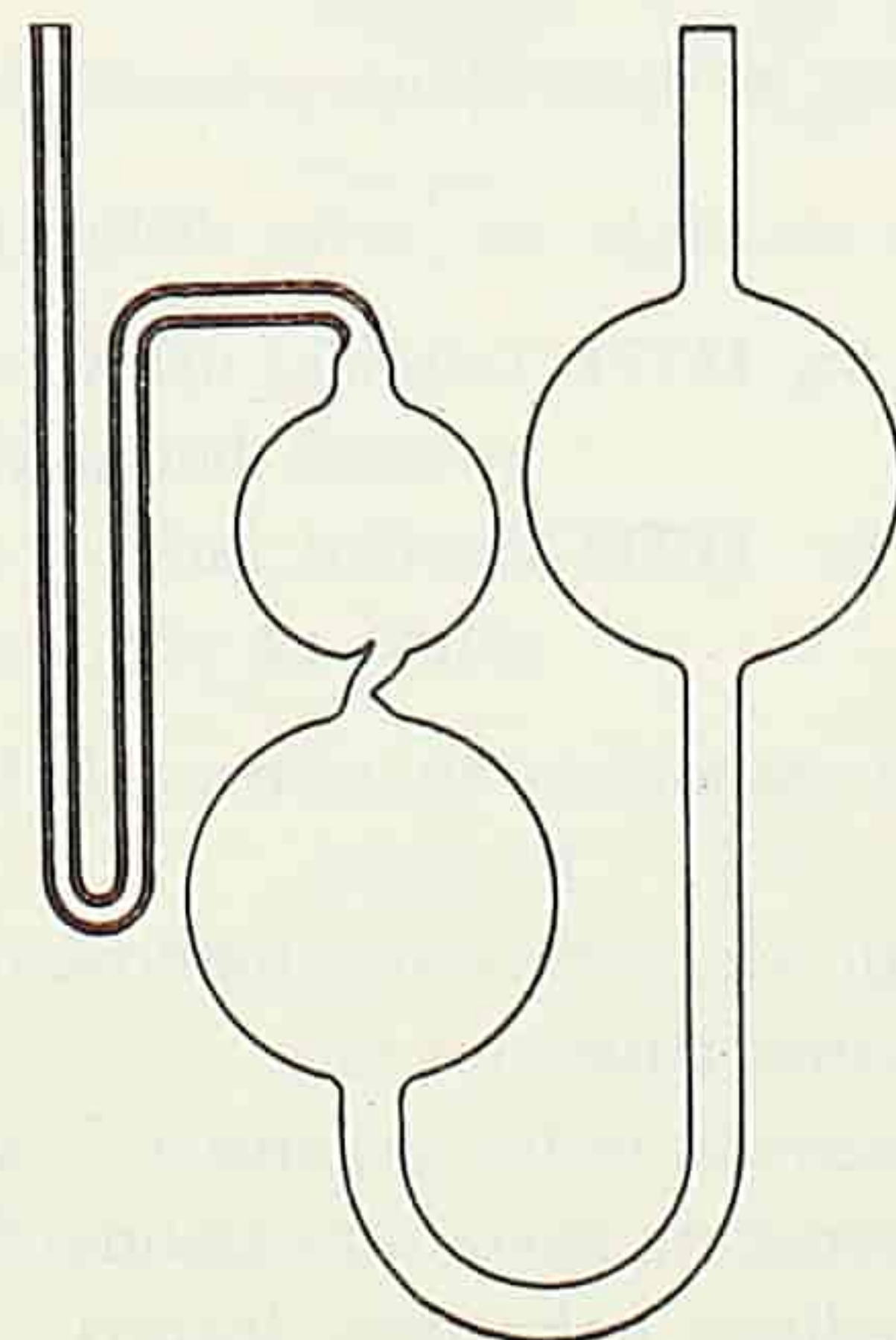
Krajnji rok za dostavljanje primedbi:

Ovim se stavlja na diskusiju sledeći jugoslovenski standard.

Predlog br. 11763 Halogenski derivati ugljovodonika. Trihlor-etilen, tehnički stabilizovan **JUS H.B2.030**

Zahtev za reviziju standarda JUS H.B2.030 i predlog za izmene i dopune u njemu podneli su Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju proizvođači ovoga proizvoda: »Jugovinik« — Split, »TRU« — Hrasnik, »Elektro-Bosna« — Jajce i »OHIS« — Skoplje.

Zainteresovane radne organizacije i ustanove koje nisu dobile gore navedeni predlog standarda mogu se obratiti ovom Zavodu, p. p. 933, sa zahtevom da im se naknadno dostavi.

iz oblasti alata i pribora

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1976. godine.

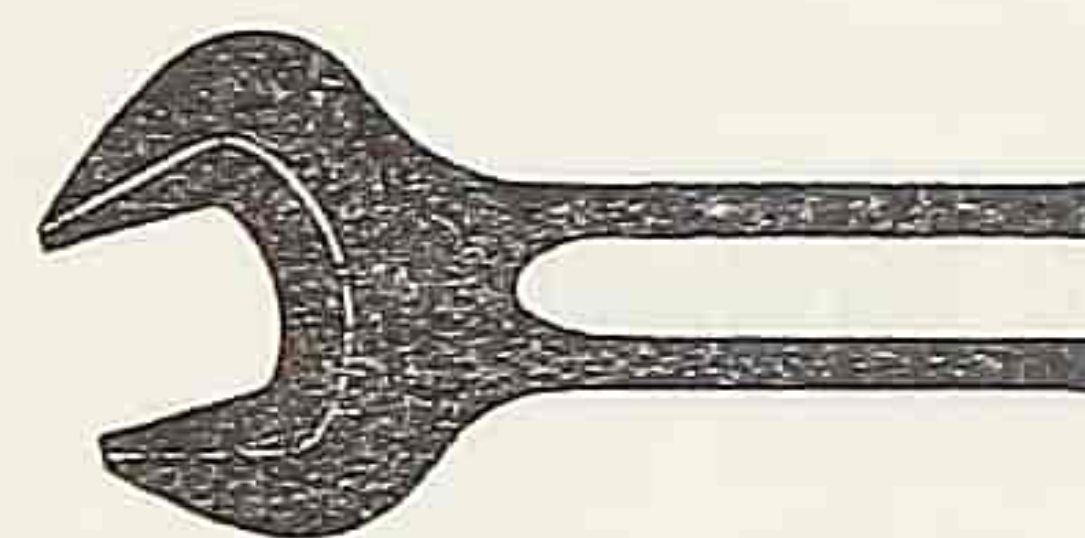
Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog jugoslovenskog standarda:

Predlog br. 11764 Geometrija reznog dela alata za rezanje. Opšti pojmovi, koordinatni sistem i uglovi alata u mirovanju i radu **JUS K.A2.010**

Ovaj predlog standarda izradio je Jugoslovenski zavod za standardizaciju uz najužu saradnju stručnjaka Mašinskog fakulteta — Beograd i Udružene metalne industrije »UNIS« — Sarajevo, koristeći međunarodni dokument ISO/DIS 3002 i standarde DIN 6580 i 6581.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst ovog predloga standarda, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, p. p. 933), sa zahtevom da im se predlog dostavi radi stavljanja eventualnih primedbi, izmena ili dopuna.

Zahtevi za slanje predloga mogu se dostaviti najkasnije do 1. maja 1976. godine.

iz oblasti elektromehaničkih sastavnih delova za elektronske uređaje

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlozi Jugoslovenskih standarda za metode ispitivanja elektromehaničkih sastavnih delova za elektronske uređaje:

Predlog br. 11765 Postupak 8a. Statičko transferzalno opterećenje **JUS N.R4.423**
Predlog br. 11766 Postupak 8c. Robustnost pregibne ručice **JUS N.R4.425**
Predlog br. 11767 Postupak 11a. Klimatski niz **JUS N.R4.432**
Predlog br. 11768 Postupak 11e. Plesan **JUS N.R4.436**
Predlog br. 11769 Postupak 11f. Korozivna atmosfera, slana magla **JUS N.R4.437**
Predlog br. 11770 Postupak 11j. Snižena temperatura **JUS N.R4.441**

Predlozi su urađeni od strane TO 48 Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta na bazi IEC dokumentacije i u saradnji sa Jugoslovenskim zavodom za standardizaciju. Preduzeća, ustanove, institucije i drugi zainteresovani koji nisu dobili ove predloge, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd p. p. 933) sa zahtevom da im se naknadno dostave.

iz oblasti građevinarstva

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1976. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 11771 Tehnički uslovi za izradu i upotrebu prefabrikovanih betonskih elemenata **JUS U.E3.050**
Predlog br. 11772 Završni radovi u građevinarstvu. Tehnički uslovi za staklorezačke radove **JUS U.F2.025**

Predloge standarda su pripremili Savez jugoslovenskih laboratorija — Beograd i P. U. Zavraj — Beograd.

Materijali nacrti predloga umnoženi su i dostavljeni na razmatranje zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst predloga mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, p. p. 933 sa zahtevom da im se tekst predloga naknadno dostavi.

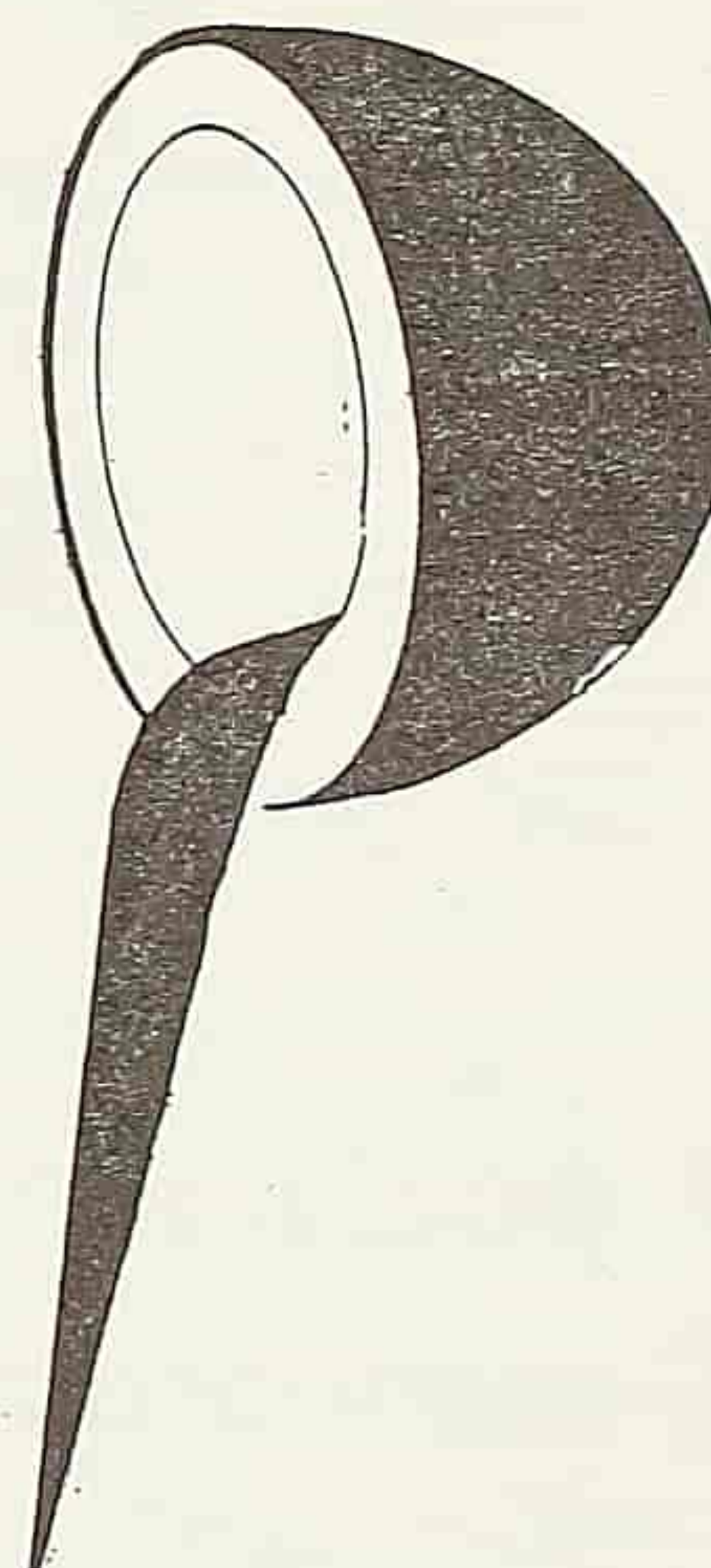
iz oblasti metoda hemijskih ispitivanja bakra i bakarnih legura

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1976. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 11773	Spektrofotometrijsko određivanje aluminijuma u bakru i bakarnim legurama	JUS C.A1.179
Predlog br. 11774	Spektrofotometrijsko određivanje hroma u legurama bakar-hrom	JUS C.A1.600
Predlog br. 11775	Spektrofotometrijsko određivanje hroma u legurama bakar-hrom	JUS C.A1.601
Predlog br. 11776	Fotometrijsko određivanje cirkonijuma u legurama bakar-cirkonijum	JUS C.A1.602
Predlog br. 11777	Turbidimetrijsko određivanje srebra u bakru i bakarnim legurama	JUS C.A1.603
Predlog br. 11778	Spektrofotometrijsko određivanje bizmuta u bakru i bakarnim legurama	JUS C.A1.604
Predlog br. 11779	Fotometrijsko određivanje gvožđa u bakru i bakarnim legurama (metoda sa rodanidom)	JUS C.A1.605
Predlog br. 11780	Spektrofotometrijsko određivanje gvožđa u bakru i bakarnim legurama bez elektrolitičkog odvajanja bakra i olova (metoda sa sulfosalicilnom kiselinom)	JUS C.A1.606

Gornje predloge pripremila je Stručna komisija obrazovana od predstavnika proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova. Predlozi su posebno odštampani i dostavljeni zainteresovanim licima. Interesenti koji nisu dobili tekstove predloga mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, p. p. 933) sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

iz oblasti plastičnih masa

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. juni 1976. godine

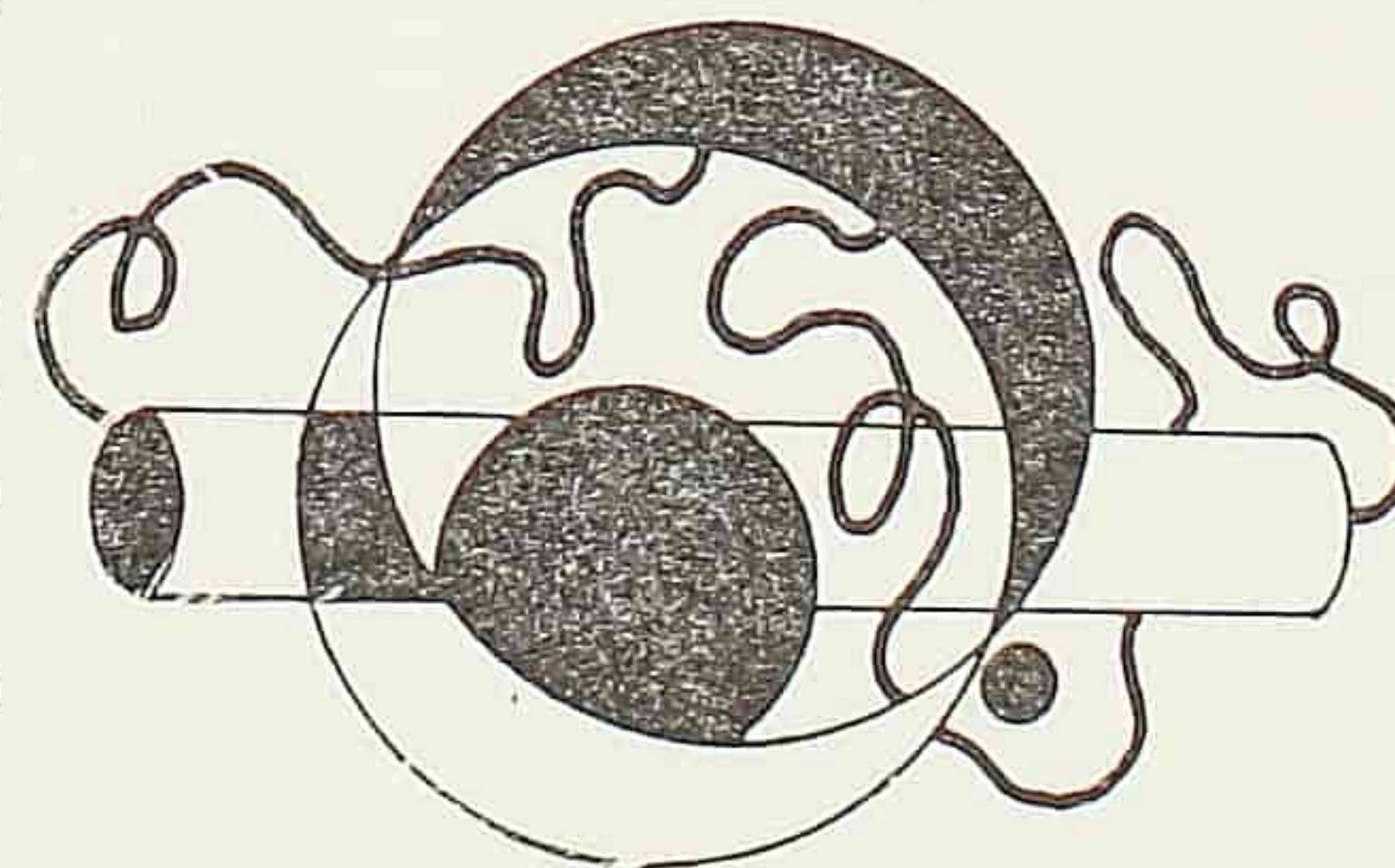
Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog standarda iz oblasti plastičnih masa:

Predlog br. 11781	Plastične mase. Opšte odredbe za ispitivanje homopolimera i kopolimera vinilhlorida	JUS G.S1.500
-------------------	--	--------------

Nacrt predloga standarda je pripremljen u Zavodu, a razmatran je i usvojen kao predlog standarda na sastanku stručne komisije za polivinilhlorid i kopolimere, u kojoj su učestvovali predstavnici sledećih preduzeća: »Cetinka« — Trilj, »HIP« — Pančevo, »Jugovinil« — Kaštel Sućurac, »Milan Blagojević« — Lučani, »Moša Pi-jade« — Svetozarevo, »Novkabel« — Novi Sad, »OHIS« — Skopje, »Polychem« — Zadar, »Sava« — Kranj, Savezni tržišni inspektorat, »Sintevit« — Vitez i Tehnološko-metalurški fakultet — Beograd.

Predlozi su umnoženi i dostavljeni na mišljenje i stavljanje primedaba zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Interesenti koji nisu dobili gore navedene predloge standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, p. p. 933, sa zahtevom da im se naknadno dostavi.

ispravke, izmene i dopune

U standardu JUS M.Z2.510, u tabeli 1, umesto vrednosti 8 (za nazivna punjenja 5 kg), za masu boce treba da stoji vrednost 8,80.

Mole se imaoći pomenutog standarda da unesu ovu ispravku.

pozivamo sve naše čitaoce, saradnike iz oblasti
standardizacije, stručnjake svih grana privrede

na saradnju u našem
biltenu »standardizacija«

dopise, članke, pitanja, mišljenja i predloge slati
na adresu izdavača.

Redakcija

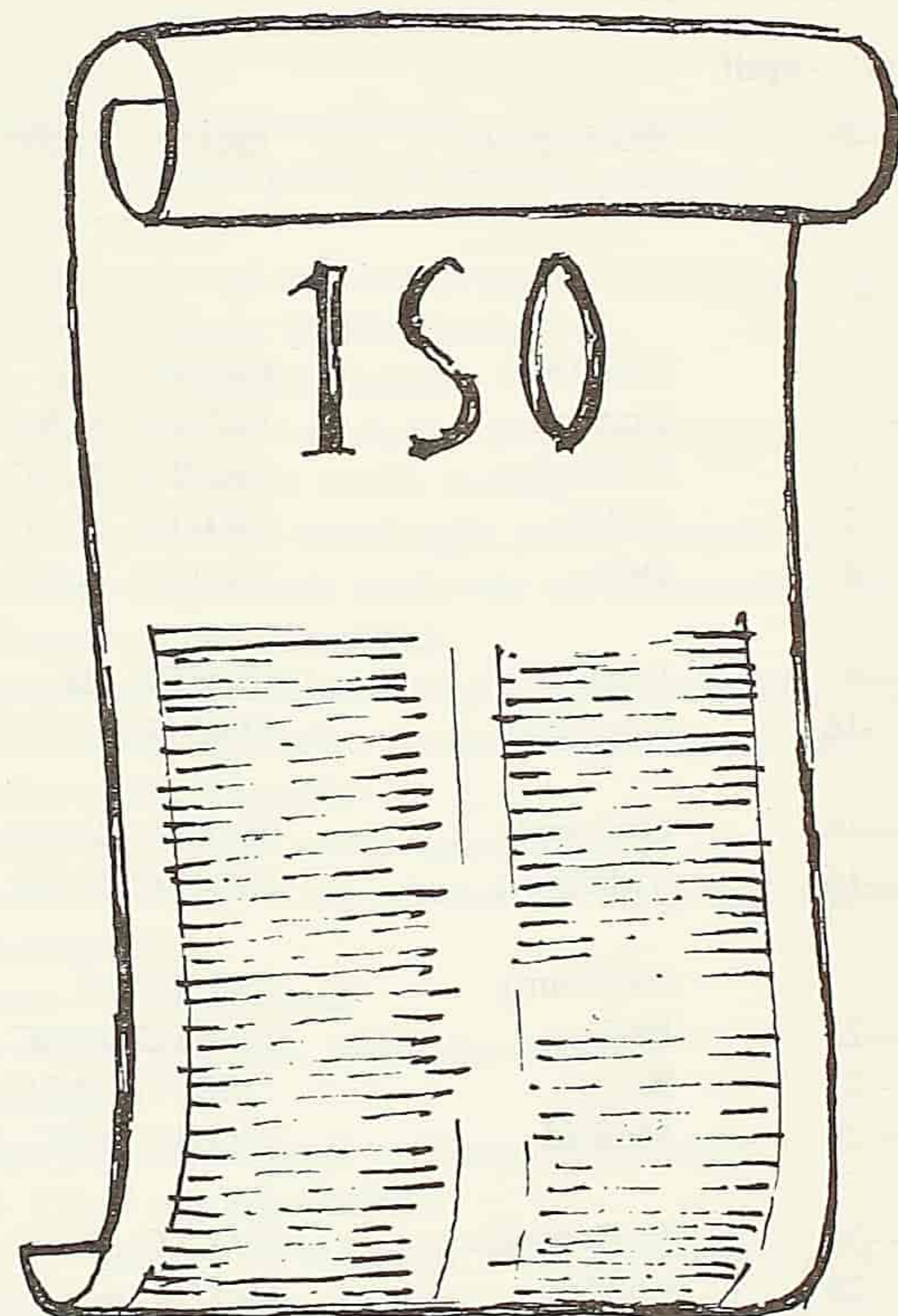
**međunarodna
standardizacija**

kalendar zasedanja

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa međunarodnih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja, koja u prethodnim biltenima »Standardizacija« nisu objavljena. Planirana zasedanja označena su znakom*. Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koji žele da na svoj teret pošalju stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša br. 54, radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava. Za učešće na zasedanju ISO i IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

kalendar zasedanja ISO

ISO

1976

Mart.

1—2	San Antonio	ISO/TC 70/SC 4	— Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Ispitivanja
2—3	Oslo	ISO/TC 162	— Vrata i prozori
3—5	San Antonio	ISO/TC 70/SC 5	— Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Regulisanje torziona vibracije i specijalni zahtevi
8—10	Ženeva	EXCO	— Izvišni komitet
8—12	Madrid	ISO/TC 17/SC 4	— Čelik. Termički obrađeni čelici, legirani čelici i čelici za obradu na auto-motorima
8—12	Berlin	ISO/TC 97/SC 13	— Računske mašine i obrada informacija. Međusobni brojevi opreme
9—10	Stokholm	ISO/TC 21/SC 6	— Vatrogasna oprema. Materije za gašenje požara.
9—10	Pariz	ISO/TC 58/SC 2	— Boce za gasove. Dimenzije izlaznog otvora ventila
9—11	Pariz	ISO/TC 8/SC 5	— Brodogradnja. Mašine i cevovodi
11—12	Stokholm	ISO/TC 21/SC 1	— Vatrogasna oprema. Terminologija, simboli i klasifikacija požara
15—17	Pariz	ISO/TC 23	— Poljoprivredne mašine i traktori
16—19	Moskva	ISO/TC 86	— Standardizacija u oblasti bankarstva
23—24	Berlin	ISO/TC 47/SC 3	— Hemija. Reaktivi za hemijsku analizu. Indikatori. Primarni standardi. Standardni rastvori
23—24	Kopenhagen	ISO/TC 59/SC 4	— Zgradarstvo. Terminologije u zgradarstvu
23—25	Torino	ISO/TC 22/SC 1	— Drumska vozila. Uređaj za paljenje
23—25	Moskva	ISO/TC 69/SC 4	— Primena statističkih metoda. Statistička kontrola kvaliteta
23—25	Pariz	ISO/TC 109/SC 3	— Gorionici za mazut i njihov pribor. Atomizirajući gorionici monoblok tipa

23—28	SSSR	ISO/TC 132/SC 1	— Ferolegure. Uzimanje uzoraka
24—25	Jošovic	ISO/TC 105/SC 2	— Čelična žičana užad. Tehnički uslovi za čeličnu užad
25—26	London	ISO/TC 31/SC 7	— Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za industrijska vozila

Mart—april

31—2	Budimpešta	ISO/TC 34/SC 12	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Senzorske analize
------	------------	-----------------	---

April

5—7	Stokholm	ISO/TC 163	— Termička izolacija
5—8	London	ISO/TC 94/SC 1	— Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema
5—9	Stokholm	ISO/TC 22/SC 19	— Drumska vozila. Točkovi
6—7	Dablin	ISO/TC 17/SC 1	— Čelik. Metode hemijskih i spektrografskih ispitivanja
6—8	Oslo	ISO/TC 71/SC 2	— Beton i armirani beton. Pravila za proračune betonskih konstrukcija
6—9	Riga	ISO/TC 156	— Korozija metala
12—16	Saragosa	*ISO/TC 23/SC 3	— Poljoprivredne mašine i traktori. Sigurnost i udobnost vozača
14—16	Geitsburg	ISO/TC 43/SC 1	— Akustika. Buka
14—16	Vašington	ISO/TC 97/SC 15	— Računske mašine i obrada informacija. Etiketiranje i struktura nizova obrazaca
16	Geitsburg	ISO/TC 43	— Akustika
20—22	Pariz	ISO/TC 22/SC 8	— Drumska vozila. Osvetljenje i signalizacija
22—23	Keln	*ISO/TC 2/SC 6	— Vijci, navrtke i pribor. Precizna mehanika
26—28	Madrid	ISO/TC 2/SC 1	— Vijci, navrtke i pribor. Mehaničke osobine elemenata za pričvršćivanje
26—30	Budimpešta	ISO/TC 10/SC 4	— Crteži. Šematsko prikazivanje u oblasti kinematike.
27—29	London	ISO/TC 44/SC 8	— Varenje. Materijal za plinsko varenje
28—30	London	*ISO/TC 82/SC 2	— Rudarstvo. Elementi transportera
29—30	Madrid	*ISO/TC 2/SC 4	— Vijci, navrtke i pribor. Tolerancije za vijke, navrtke i podloške
29—30	Rim	*ISO/TC 22/SC 13	— Drumska vozila. Komande, pokazivači i kontrolna svetla
		*ISO/TC 27/SC 2	— Čvrsta mineralna goriva. Mrki ugljevi i ligniti
	Pariz	*ISO/TC 31/SC 6	— Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za mašine za zemljane radove
		*ISO/TC 34/SC 6	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Meso i mesni proizvodi
	Budimpešta	*ISO/TC 34/SC 9	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Mikrobiologija
		*ISO/TC 34/SC 10	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Stočna hrana
		*ISO/TC 34/SC 11	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Životinjske i biljne masti
		*ISO/TC 52/SC 3	— Hermetičke limenke za životne namirnice. Limenke za ribu
		*ISO/TC 71/SC 3	— Beton i armirani beton. Proizvodnja i kontrola betona
	Nemačka	*ISO/TC 97/SC 7	— Računske mašine i obrada informacija. Definicija i analiza problema
		*ISO/TC 153	— Ventili za opštu upotrebu

Maj

3—4	Pariz	ISO/TC 22/SC 10	— Drumska vozila. Postupci ispitivanja udarom
3—5	Pariz	ISO/TC 134/SC 3	— Veštačka đubriva. Fizikalne osobine
3—5	London	*ISO/TC 145/SC 1	— Grafički simboli. Simboli za javne informacije
3—7	Budimpešta	*ISO/TC 34/SC 4	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Žitarice i mahunjace
3—7	Diseldorf	*ISO/TC 102/SC 1	— Železne rude. Uzimanje uzoraka
4—5	Brisel	*ISO/TC 46/SC 2	— Dokumentacija. Konverzija pisanih jezika
4—6	Pariz	ISO/TC 39/SC 2	— Mašine alatke. Uslovi ispitivanja

4—6	Brisel	ISO/TC 46/SC 3	— Dokumentacija. Terminologija dokumentacije
5—7	Pariz	*ISO/TC 22/SC 12	— Drumska vozila. Usporači
6	Brisel	*ISO/TC 46/SC 4	— Dokumentacija. Automatizacija i dokumentacija
6—7	London	*ISO/TC 145	— Grafički simboli
7	Brisel	ISO/TC 46	— Dokumentacija
7—8	Gdansk	ISO/TC 8/SC 10	— Brodogradnja. Palubni mehanizmi
7—14	Pariz	ISO/TC 42	— Fotografija
10	Dizeldorf	*ISO/TC 119/SC 2	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja praha (uključujući praškove za tvrde metale
10—13	Dizeldorf	*ISO/TC 119/SC 4	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja tvrdih metala
10—14	Budimpešta	ISO/TC 102/SC 2	— Železne rude. Hemijske analize
11	Dizeldorf	*ISO/TC 119/SC 5	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Sinterovan i metalni materijali (izuzev tvrdih metala)
12	Dizeldorf	*ISO/TC 119/SC 3	— Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala)
12—13	Torino	*ISO/TC 22/SC 7	— Drumska vozila. Uređaj za ubrizgavanje i prečistači goriva
12—13	Pariz	*ISO/TC 153/SC 4	— Ventili za opštu upotrebu. Automatski zadržavač pare
13—14	Tokio	*ISO/TC 22/SC 22	— Drumska vozila. Motocikli
14	Dizeldorf	ISO/TC 119	— Materijali i proizvodi metalurgije praha
17—19	Ženeva	*ISO/TC 97/SC 10	— Računske mašine i obrada informacija. Magnetski diskovi
17—24	Pariz	ISO/TC 36	— Kinematografija
18—19	Tokio	*ISO/TC 22/SC 23	— Drumska vozila. Mopedi
20—21	Pariz	*ISO/TC 26/SC 1	— Bakar i bakarne legure. Hemijske analize
24—26	Strazburg	*ISO/TC 159	— Ergonomija
28	London	*ISO/TC 113	— Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima
		*ISO/TC 10/SC 8	— Crteži. Crteži u građevinarstvu
		*ISO/TC 67	— Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa
		*ISO/TC 67/SC 8	— Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa. Merenje i kontrola navoja
		*ISO/TC 68/SC 1	— Standardizacija u oblasti bankarstva. Izmena bankarskih banaka
	Pariz	*ISO/TC 83/SC 1	— Gimnastičke sprave i sportska oprema. Gimnastičke sprave
	Pariz	*ISO/TC 89	— Ploče vlaknatice
	Berlin	*ISO/TC 94/SC 6	— Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema. Zaštita očiju
	Vašington	*ISO/TC 95/SC 15	— Kancelarijske mašine. Numeričke i alfa-numeričke kancelarijske mašine
	Vašington	*ISO/TC 95/SC 16	— Kancelarijske mašine. Označavanje kancelarijskih mašina simbolima
	Vašington	*ISO/TC 138	— Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida
	London	*ISO/TC 149/SC 1	— Bicikli, tricikli i motorcikli. Metode ispitivanja i referentni kriterijumi za bicikle i njihove sklopove
	London	*ISO/TC 149/SC 2	— Bicikli, tricikli i motorcikli. Standardizacija mera elementata, ispitivanja i kriterijumi o elementima i podsklopovima
		*ISO/TC 155/SC 2	— Nikal i niklova jedinjenja. Liveni i gnječeni nikl i niklove legure
	Ženeva	*STACO	— Komitet za proučavanje principa standardizacije

Maj/Jun

31—4	Tokio	ISO/TC 17/SC 12	— Čelik. Vruće valjani i hladno obrađeni čelični limovi, trake i koturovi i čelični limovi kontinualno pocinkovani vrućim postupkom
31—5	Ankara	*ISO/TC 52/SC 1	— Hermetičke limenke za životne namirnice. Limenke za opštu upotrebu
	SAD	*ISO/TC 20/SC 1	— Aero i kosmonautika. Električne instalacije za letilice
		*ISO/TC 146	— Čistoća vazduha

Jun

2—4	Pariz	*ISO/TC 28/SC 4	— Nafta i proizvodi nafte. Klasifikacije i specifikacije
3—4	Italija	*ISO/TC 8/SC 15	— Brodogradnja. Primena kompjutera u brodogradnji
7—11	Tokio	*ISO/TC 17/SC 3	— Čelik. Konstrukcioni čelici
8—9	SAD	*ISO/TC 22/SC 5	— Drumska vozila. Ispitivanje motora
8—10	Pariz	*ISO/TC 28	— Nafta i proizvodi nafte
9—11	Berlin	*ISO/TC 44/SC 6	— Varenje. Oprema za elektrootporno zavarivanje
14—15	Beč	*ISO/TC 131/SC 3	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Cilindri
15—16	Holandija	*ISO/TC 8/SC 1	— Brodogradnja. Korito, armatura za korito i uređaj na palubi
15—16	Torino	*ISO/TC 22/SC 3	— Drumska vozila. Električne veze
15—18	Atina	ISO/TC 77	— Azbestcementni proizvodi
16—18	Beč	*ISO/TC 131/SC 8	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Ispitivanje delova
21—25	Pariz	*ISO/TC 97/SC 1	— Računske mašine i obrada informacija. Terminološki rečnik
22—23	Beč	*ISO/TC 131/SC 6	— Hidraulični sistemi i njihovi organi. Fluidi i kontrola zagađenja
24—25	Pariz	*ISO/TC 43/SC 2	— Akustika. Akustika u zgradarstvu
25—27	Ženeva	*EXCO	— Izvršni komitet
	Stokholm	*ISO/TC 1	— Navoji
	Stokholm	*ISO/TC 6/SC 2	— Papir, karton i celulozna pulpa. Metode ispitivanja i uslovi za kvalitet papira i kartona
	Španija	*ISO/TC 20/SC 2	— Aero i kosmonautika. Zakovice za avijaciju
		*ISO/TC 20/SC 4	— Aero i kosmonautika. Vijčana roba za letilice
		*ISO/TC 23/SC 1	— Poljoprivredne mašine i traktori. Terminologija
	Pariz	*ISO/TC 23/SC 6	— Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za zaštitu letine
	Pariz	*ISO/TC 23/SC 10	— Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za transport i manipulaciju
	Pariz	*ISO/TC 28/SC 1	— Nafta i proizvodi nafte. Terminologija
		*ISO/TC 30/SC 4	— Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Metode registrovanja obeleživača
	Keln	*ISO/TC 83/SC 2	— Gimnastičke sprave i sportska oprema. Kamping
	Italija	*ISO/TC 107/SC 2	— Metalne i druge neorganske prevlake. Principi kontrole i koordinacije metoda ispitivanja
	Italija	*ISO/TC 107/SC 7	— Metalne i druge neorganske prevlake. Ispitivanje korozije metalnih prevlaka
	Brisel	*ISO/TC 117/SC 3	— Industrijski ventilatori. Ispitivanje ventilatora na mestu primene
	Nemačka	*ISO/TC 118/SC 1	— Kompresori, pneumatski alati i mašine. Turbokompresori
		*ISO/TC 120	— Koža
		*ISO/TC 120/SC 1	— Koža. Sirova, sitna i krupna koža uključujući piklovane kože
		*ISO/TC 120/SC 2	— Koža. Štavljena koža
		*ISO/TC 137	— Sistemi veličina, označavanja i obeležavanja obuće
		*ISO/TC 150/SC 1	— Implanti za hirurgiju. Ortopedska hirurgija

II Kvartal

		*ISO/TC 5/SC 2	— Metalne cevi i fitinzi. Cevi od livenog gvožđa, fitinzi i spojke
		*ISO/TC 17/SC 7	— Čelik. Metode za ispitivanje izuzev za mehanička ispitivanja
		*ISO/TC 23/SC 13	— Poljoprivredne mašine i traktori. Mehanizacija na motorni pogon za vrtove i travnjake
		*ISO/TC 29/SC 2	— Sitan alat. Burgije
		*ISO/TC 29/SC 3	— Sitan alat. Razvrtači
	Nemačka	*ISO/TC 31/SC 5	— Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za poljoprivredne mašine
	Pariz	*ISO/TC 31/SC 8	— Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za vazduhoplove
	London	*ISO/TC 33/SC 2	— Vatrogasni materijal. Metode fizičkog ispitivanja

	London	*ISO/TC 33/SC 3	— Vatrogasni materijal. Dimenzije
	Hag	*ISO/TC 35/SC 1	— Boje i lakovi. Terminologija.
		*ISO/TC 41/SC 1	— Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje). Klinasti remeni i remenice za njih
	Milano	*ISO/TC 47/SC 6	— Hemija. Fosforna kiselina. Kondenzovani fosfati
		*ISO/TC 68/SC 2	— Standardizacija u oblasti bankarstva
	Vašington	*ISO/TC 95/SC 14	— Kancelarijske mašine. Tastatura
	SAD	*ISO/TC 104	— Konteneri za transport robe
		*ISO/TC 107/SC 6	— Metalne i druge neorganske prevlake. Staklasti i porculanski emajli
	Keln	*ISO/TC 123/SC 3	— Klizna ležišta. Dimenzije i tolerancija
	Brisel	*ISO/TC 147/SC 3	— Čistoća vode. Radiološke metode
<hr/>			
Jul			
	Otava	*ISO/TC 154	— Dokumenti, osnovni podaci u administraciji, trgovini i industriji
<hr/>			
Avgust			
24—25	Filadelfija	*ISO/TC 83/SC 4	— Gimnastičke sprave i sportska oprema. Skije
26—27	Filadelfija	*ISO/TC 83/SC 3	— Gimnastičke sprave i sportska oprema. Vezovi za skije
<hr/>			
Septembar			
8—10	Ženeva	*ISO/TC 34/SC 7	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Mirođije i začini
9—10	Ženeva	*ISO/TC 34/SC 8	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Čaj
9—10	London	*	— Potrošački forum ISO
13	Ženeva	*ISO/TC 34	— Poljoprivredni prehrambeni proizvodi
13	Ženeva	ISCA	— Međunarodna organizacija za pitanja potrošača
13—14	Oslo	*ISO/TC 8/SC 13	— Brodogradnja. Koordinacija dimenzija za brodski nameštaj
13—17	London	*ISO/TC 17	— Čelik
13—17	Nemačka	*ISO/TC 97/SC 11	— Računske mašine i obrada informacija. Magnetne trake za računare
14—15	Ženeva	*TD 2	— Poljoprivreda
15—17	Oslo	*ISO/TC 8/SC 8	— Brodogradnja. Brodska okna
16—17	Ženeva	*INFCO	— Stalan komitet za proučavanje naučne i tehničke informacije iz oblasti standardizacije
18—26	Otava	*ISO/TC 61	— Plastične mase
20—21	Oslo	*ISO/TC 25/SC 3	— Liveno gvožđe. Sivi liv
20—24	Ženeva	*ISO GA	— Glavna skupština
20—24	Berlin	*ISO/TC 26	— Bakar i bakarne legure
20—24	London	*ISO/TC 108	— Mehanički udari i vibracije
		*ISO/TC 108/SC 1	— Mehanički udari i vibracije. Uravnotežavanje mašine za uravnotežavanje
		*ISO/TC 121	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu
		*ISO/TC 121/SC 1	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku opremu. Spojnice za aparate za anesteziju
20—24	Filadelfija	*ISO/TC 121/SC 2	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Endotrahealne tube i drugi pribori
		*ISO/TC 121/SC 3	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Aparati za udisanje
		*ISO/TC 121/SC 4	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Terminologija
		*ISO/TC 121/SC 6	— Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu. Sistemi cevi za udisanje gasova
21—22	Ženeva	*ISO/Council	— Savet
21—22	Frankfurt	*ISO/TC 22/SC 20	— Drumska vozila. Označavanje vozila
21—22	Ženeva	*DEVCO	— Komitet za razvoj
21—22	Ženeva	*REMCO	— Referentni materijali
23—25	Frankfurt	*ISO/TC 22/SC 6	— Drumska vozila. Težine i dimenzije

Ženeva	*CERTICO	— Komitet za certifikate
Bugarska	*ISO/TC 2	— Vijci, navrtke i pribor
London	*ISO/TC 20	— Aero i kosmonautika
	*ISO/TC 20/SC 3	— Aero i kosmonautika. Simboli za mehaniku leta
London	*ISO/TC 20/SC 6	— Aero i kosmonautika. Standardna atmosfera.
Birmingem	*ISO/TC 39	— Mašine alatke
SAD	*ISO/TC 97/SC 2	— Računske mašine i obrada informacija. Skupovi znakova i kodiranje
	*ISO/TC 97/SC 12	— Računske mašine i obrada informacija. Magnetne trake za registrovanje merenja
	*ISO/TC 108/SC 2	— Mehanički udari i vibracije. Merenje i određivanje mehaničkih udara i vibracija koje se odnose na mašine, drum-ska vozila i konstrukcije
Italija	*ISO/TC 108/SC 4	— Mehanički udari i vibracije. Izlaganje čoveka mehaničkim vibracijama i udarima
SSSR	*ISO/TC 132	— Ferolegure
	*ISO/TC 153/SC 1	— Ventili za opštu upotrebu. Konstruisanje, označavanje i ispitivanje

Septembar/Oktobar

30—9	Barcelona	*ISO/TC 45	— Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera
		*ISO/TC 164	— Mehaničko ispitivanje metala

III Kvartal

		*ISO/TC 21/SC 2	— Vatrogasna oprema. Pokretni aparati za gašenje požara
--	--	-----------------	---

kalendar zasedanja IEC

IEC

1976.

Februar	Cirih	SC 62A	— Opšti aspekti elektromedicinskih aparata
februar	Cirih	SC 62C	— Uređaji za zračenje velike snage i oprema za nuklearnu medicinu
Mart	Santa Margareta	TC 44	— Električna oprema za mašine alatke
mart/april	Geitsburg (Merilend)	TC 29	— Elektroakustika
mart/april	Geitsburg (Merilend)	SC 29B	— Akustička tehnika
mart/april	Geitsburg (Merilend)	SC 29C	— Naprave za merenje
mart/april	Geitsburg (Merilend)	SC 29D	— Ultrazvukovi
juni	Oslo	SC 3A	— Grafički simboli za šeme
	Oslo	SC 3B	— Izrada šema, dijagrama i tabela. Označavanje elemenata
	Toronto	TC 15	— Izolacioni materijal
	Toronto	SC 15A	— Kratkotrajna ispitivanja
	Toronto	SC 15B	— Ispitivanje veka trajanja
	Toronto	SC 15C	— Specifikacije
	Otava	TC 64	— Električna instalacija u zgradama
	Otava	TC 60	— Registrovanje zvuka i slike
	Otava	SC 60A	— Registrovanje zvuka
	Otava	SC 60B	— Registrovanje slike
	Otava	SC 60C	— Oprema za nastavu i vežbe u oblasti registrovanja zvuka
	Otava	TC 62	— Elektromedicinski aparati
	Otava	SC 62B	— Rentgen-aparati do 400 kV i pribor
	Otava	SC 62D	— Elektromedicinski aparati
Septembar	Stokholm	SC 3C	— Grafički simboli za električnu opremu
	Varšava	TC 13	— Merni instrumenti
	Varšava	SC 13A	— Električna brojila
	Varšava	SC 13B	— Pokazni instrumenti
	Budimpešta	TC 21	— Akumulatori
	Budimpešta	SC 21A	— Alkalični akumulatori
	Treba da se odredi	TC 36	— Izolatori
	Treba da se odredi	SC 36B	— Izolatori za nadzemne vodove
	„	SC 36C	— Izolatori za podstanice
	Stokholm	TC 46	— Kablovi za žice i talasovodi za telekomunikacione uređaje
	„	SC 46A	— Kablovi za radiofrekvencije
	„	SC 46B	— Talasovodi i njihov pribor
	„	SC 46C	— Kablovi i žice za niske frekvencije
	„	SC 46D	— Konektori za kablove za radiofrekvencije
Oktoabar	Oslo	TC 20	— Električni kablovi
	„	SC 20A	— Kablovi visokog napona
	„	SC 20B	— Kablovi niskog napona
	„	TC 57	— Sistemi prenosa preko energetskih vodova

Jesen	Treba da se odredi	SC 23A	— Instalacione cevi
	„	SC 23D	— Grla za sijalice
	„	SC 23G	— Spojnice za naprave
	Budimpešta	TC 65	— Merenje i upravljanje industrijskim procesima
	„	SC 65A	— Proučavanje sistema
	„	SC 65B	— Elementi sistema
	Dizeldorf	TC 69	— Drumska električna vozila

decembar	San Diego (Kalifornija)	TC 45	— Nuklearna instrumentacija
	„	SC 45A	— Instrumenti za reaktore
	„	SC 45B	— Instrumenti za radio-zaštitu

1977.

Proleće	Budimpešta	TC 35	— Elementi
	„	TC 51	— Feromagnetni materijali
	„	TC 68	— Magnetske legure i čelik

Provizorna lista zasedanja komiteta i podkomiteta koji treba da se održe zajedno sa 41. generalnim zasedanjem IEC od 17. do 29. maja 1976. godine u Nici.

TC 1	— Terminologija	SC 41B	— Merni releji
TC 5	— Parne turbine	TC 47	— Naprave od poluprovodnika i integrisana strujna kola
TC 9	— Oprema za električnu vuču	SC 47A	— Integrisana strujna kola
TC 12	— Radiokomunikacije	TC 52	— Štampana kola
SC 12B	— Bezbednost	TC 55	— Žice za namotaje
SC 12C	— Radio-predajnici	TC 56	— Pouzdanost sastavnih delova i elektronskih uređaja
SC 12F	— Uređaji koji se koriste za pokretne službe	TC 59	— Radna sposobnost električnih naprava za domaćinstvo
SC 14D	— Mali energetski transformatori	SC 59A	— Električne mašine za pranje sudova
TC 16	— Označavanje krajeva namotaja i druge oznake za raspoznavanje	SC 59B	— Naprave za kuvanje i pečenje, za domaćinstvo
TC 23	— Instalacioni pribor	SC 59D	— Mašina za pranje rublja, za domaćinstvo
SC 23B	— Utikači, priključnice i sklopke	SC 59H	— Mikrotalasne naprave
SC 23C	— Svetski sistem utikača i priključnica	TC 61	— Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo
TC 28	— Koordinacije izolacija	SC 61E	— Uređaji za restorane
SC 28A	— Koordinacije izolacije za niskonaponsku opremu	TC 72	— Automatska kontrola za korišćenje u domaćinstvu
SC 32C	— Minijturni osigurači	CISPR	— Specijalni međunarodni komitet za radio-smetnje
TC 33	— Energetski kondenzatori	SCA	— Uređaj za merenje radio-smetnji
SC 36A	— Provodni izolatori	SCB	— Radio-smetnje od industrijskih, naučnih i medicinskih aparata
TC 38	— Merni transformatori	SCC	— Radio-smetnje od nadzemnih vodova, uređaja za visoki napon i sistema za vuču
TC 40	— Kondenzatori i otpornici za elektronske uređaje	SCE	— Karakteristike radioprijemnika u pogledu radio-smetnji
SC 40A	— Promenljivi kondenzatori	SCF	— Radio-smetnje od motora, aparata za osvetljenje u domaćinstvu i sličnih aparata
TC 41	— Električni releji		
SC 41A	— Trenutni releji nenormirane pobude		

informacije ISO

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

Gana i Austrija izabrane u savet ISO

Komisija za standardizaciju Gane (GSB) i Austrijski institut za standardizaciju (ON) izabrani su u Savet ISO za naredne tri godine. Oni su zamenili nacionalne institucije za standardizaciju Švajcarske i Australije. Francuska institucija za standardizaciju (AFNOR) i Američki nacionalni institut za standardizaciju (ANSI) su ponovo izabrani za jedan novi mandat ni period.

Savet od 14 zemalja, koji radi kao »direkcija« ISO, sastavljen je od sledećih članova:

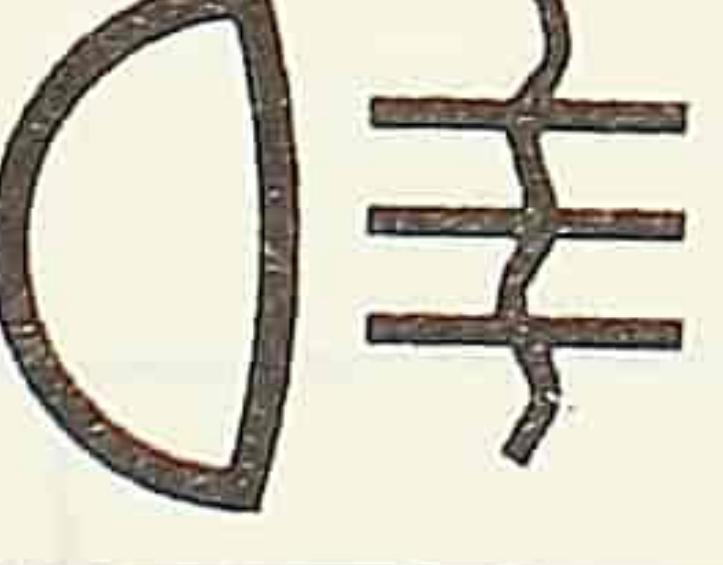
AFNOR, Francuska (1978)	GOST, SSSR (1976)
ANSI, SAD (1978)	GSB, Gana (1978)
BSI, Engleska (1977)	JISC, Japan (1977)

ČSN, Čehoslovačka (1976)	ON, Austrija (1978)
DGN, Meksiko (1976)	SABS, Južna Afrika (1977)
DIN, Nemačka (1976)	SCC, Kanada (1977)
DS, Danska (1977)	TSE, Turska (1976)

Komisija za standardizaciju Gane koja je prišla organizaciji ISO 1966. godine, po prvi put ulazi u Savet ISO. Međutim, ovo je drugi mandat Austrijskog instituta za standardizaciju, koji je inače jedan od osnivača organizacije ISO 1947. godine.

ISO, *New service*, januar 1976.

standardizovanje šest novih simbola za komande drumskih vozila

Upaljač za cigarete	
Prednji farovi za maglu	
Zadnji farovi za maglu	
Glavni prekidač za osvetljenje	
Odmagljivanje i odleđivanje vetrobrana	
Odmagljivanja i odleđivanja zadnjeg stakla	

Međunarodna organizacija za standardizaciju ISO je nedavno usvojila šest novih simbola koji omogućuju prepoznavanje instrumenata i komandi u drumskim vozilima. Simboli koji su ovde prikazani čine III deo međunarodnog standarda ISO 2575. Na kraju ovog članka date su slike prethodnih devetnaest simbola, objavljenih u delu I i II.

U toku je dalja studija i izrada novih simbola u tehničkom komitetu ISO, sastavljenom od međunarodnih stručnjaka, koji se bave međunarodnom standardizacijom drumskih vozila (ISO/TC 22).

Čemu služe ovi standardizovani simboli?

Proizvođači vozila imaju obično različite ideje o tome kako prepoznati razne komande. Pošto su komande za farove za maglu ili pranje vetrobranskog stakla, na primer, postavljene na različitim mestima, što zavisi od mašte stiliste, potrebno je staviti neki simbol za njihovo označavanje. To znači da su se do sada za iste komande upotrebljavali različiti simboli.

Postojanje različitih simbola nije samo razlog za razne neprijatnosti (naročito za one koji često uzimaju automobile pod najam, već je i uzrok potencijalne opasnosti.

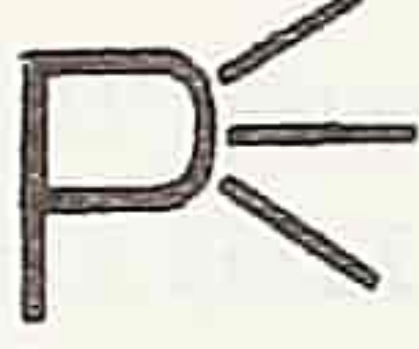

ISO/2575/III — Drumaska vozila — Simboli za komande, pokazivače i signalna svetla.

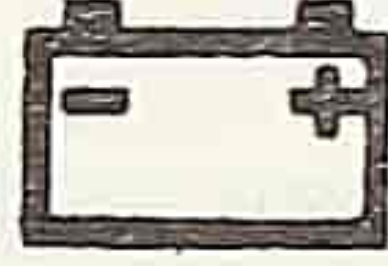

Postići opšti sporazum o ovim simbolima veoma je teško, naročito stoga što jedan određeni broj pojmova nije moguće predstaviti u obliku slike na zadovoljavajući način. Neki simboli moraju biti u apstraktnom obliku i moraju se naučiti. Da bi se mogli postaviti na komande automobila, simboli moraju biti malih dimenzija i zbog toga predstavljaju jedan novi problem. Jedan isti simbol koji se može lako prepoznati na velikoj instrument-tabli, ne mora se lako prepoznati smanjen na ukupnu širinu od oko 10 mm.

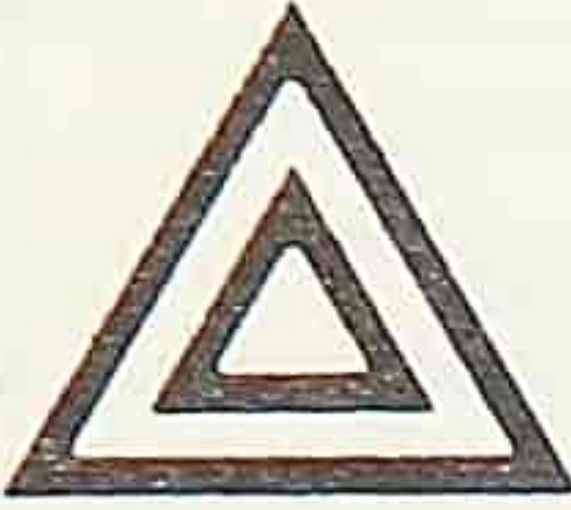

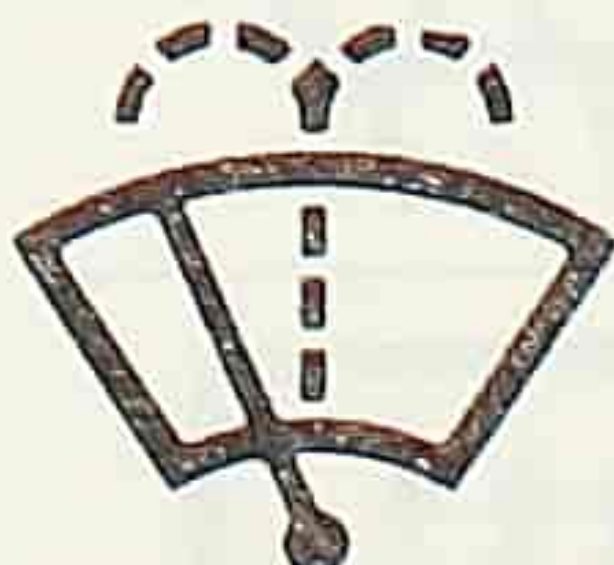
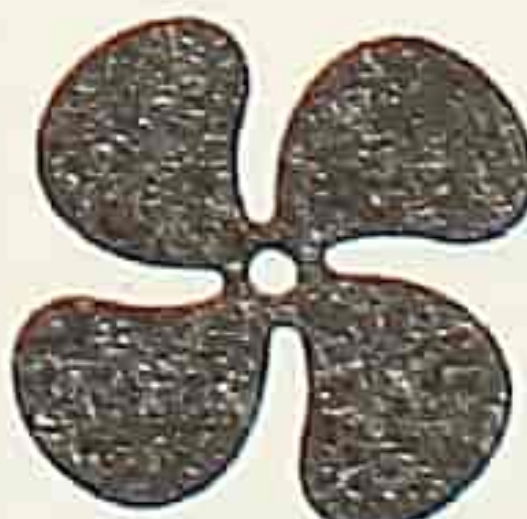
Standard ISO 2575/III prihvaćen je od strane nacionalnih institucija za standardizaciju dvadeset i četiri zemlje¹⁾.

ISO News service, januar 1976. g.

1) Južna Afrika, Nemačka, Belgija, Brazil, Bugarska, Čile, Francuska, Iran, Irska, Italija, Japan, Kanada, Mađarska, Nizozemska, Čehoslovačka, Poljska, Rumunija, Engleska, Švedska, Švajcarska, Turska, SSSR, SAD, Jugoslavija.

	Parking svetlo
	Otvaranje prednjeg poklopca
	Otvaranje zadnjeg poklopca
	Čok
	Sirena
	Nivo goriva

	Temperatura tečnosti za hlađenje motora
	Punjenje akumulatora
	Pritisak ulja u motoru
	Sigurnosni pojas
	Brisač farova

			
Farovi	Oborena svetla	Pokazivač pravca	Signal opasnosti
			
Brisač stakla	Pranje stakla	Brisač sa pranjem	Ventilator

merenje akustičkih karakteristika dvorana

Kao što svaki pevač ili instrumentalist dobro zna, akustičke osobine pozorišta, operских i drugih dvorana mogu da budu veoma različite. U stvari, opšta procena opadanja zvuka u nekoj dvorani zavisi od mnogo parametara.

Postoji, međutim, čitav niz metoda za merenje vremena refleksije, fizičkih veličina koje se obično koriste da bi se opisale karakteristike dvorana svih vrsta.

Svaka od ovih metoda može dati različite rezultate za istu dvoranu. Razlozi za postojanje tih razlika nalaze se u raznim tipovima signala koji se koriste, kao i u metodama registrovanja opadanja zvuka.

Kako se mišljenja stručnjaka o ovim sistemima razlikuju među sobom kao i činjenica da su nove ideje još uvek predmet istraživanja, to tehnički komitet ISO, koji se bavi međunarodnom standardizacijom u oblasti akustike (ISO/TC 43), zaključuje da je preuranjena jedna opšta standardizacija metoda za merenje perioda reflektovanja.

Problem treba rešavati postupno po etapama. Prva etapa bi se sastojala u standardizovanju jedne uobičajene metode, na način koji bi omogućio upoređivanje podataka dobijenih tom metodom.

Međunarodni standard ISO 3382, nedavno objavljen, daje jednu metodu za merenje vremena refleksije u uslovima

pune dvorane, način merenja, potrebnu aparaturu i metodu za ocenjivanje dobijenih rezultata i predstavljanje tih rezultata u zapisniku o ispitivanju.

Prema standardu ISO 3382 postoje najmanje tri vrednosti za određivanje vremena refleksije dvorana, što zavisi od različitih stanja dvorane:

- a) prazna: dvorana spremljena za predstavu i spremna da primi izvođače i publiku.
- b) studio: dvorana samo sa izvođačima (bez publike), na primer za vreme izvođenja probe ili snimanja. Broj izvođača i drugog osoblja, kao što su tehničari i dr., treba da odgovara uobičajenom broju.
- c) puna: dvorana sa izvođačima i publikom. Dvorana se može smatrati punom ako je od 80 do 100% sedišta zauzeto. Do sada je ISO/TC 43 objavio 27 standarda u oblast akustike, počev od normalne muzičke učestalosti do očne zvučne izolovanosti stanova i metoda za kontrolu buke od aviona oko aerodroma.

ISO, News service, januar 1976.

pregled primljenih važnijih inostranih standarda

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u samoj standardizaciji Zavoda ili da izvrše nabavku. Za sva obaveštenja obratiti se Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju — Standardoteka, Beograd, Generala Ždanova br. 28.

BDS — Bugarska
BS — Vel. Britanija
ČSN — Čehoslovačka
ONORM — Austrija
STAS — Rumunija

DK 001.4:533.5:621.52
BS 2951: Part 2/75	Glossary of Terms used in vacuum technology. Part 2. Terms of specific application	DK 615.014.87:621.798.26—781.2
BS 5321/75	Reclosable pharmaceutical containers resistant to opening by children
DK 025.45:621.3
BS 1000 (621.3)/75	Universal Decimal Classification. Second English full edition FID publication no. 483 UDC. 621.3 Electrical engineering	DK 615.477.84
BS 5239/75	Babies' dummies
DK 05:025.324:003.083
BS 4148: Part 2/75	The abbreviation of titles of periodicals. Part 2. Word-abbreviation list	DK 62—408:620.179.118.001.36
ÖNORM M 1115 Teil 5/75	Technische Oberflächen, Oberflächen-Vergleichsmuster und Rauheitskennzahlen
DK 31:519.24:312:519.243.24
BS 2846: Part 3/75	Guide to Statistical interpretation of data. Part 3. Determination of a statistical tolerance interval	DK 620.1:633.1:577.154.087.5
BS 4317: Part 9/75	Cereals and pulses. Part 9. Determination of falling number of cereals
DK 389.15/.16
ÖNORM A 6431/75	Grössensysteme, Einheitensysteme, Basis-grössen, Urmasse	DK 621.316.923.2.027.2/.5
BS 88: Part 1/75	Cartridge fuses for voltages up to and including 1000 V a. c. und 1500 V d. c.
DK 53.081
ÖNORM A 6409/75	Physikalische Grössen. Grössen, Einheiten Zahlenwerte, Dimensionen	BS 88: Part 2/75	„ requirements Part 2. Supplementary requirements for fuses of standardized dimensions and performance for industrial purposes
DK 531.71.531.7
BDS 12553/75	Metrologiya. D'lbokomeri indikatori. Metodi za proverka	DK 621.316.995:69.022.2
ÖNORM E 2790/75	Elektroinstallationen. Erdungsanlagen. Fundamender.
DK 614.891.1:687.434
BS 5240/75	General purpose industrial safety helmets	DK 621.326.023.81
STAS 1341/75	Calibre pentru verificarea soclurilor cu filet montate pe lampi electrice cu incandescenta
DK 614.895.1.001.41
ÖNORM F 5210/75	Sicherheitsgürtel. Losprüfung	DK 621.39.049 77:620.1
BS 9450/75	Custom-built integrated circuits of assessed quality: Generic data and methods of test

DK 621.642.17.036 ČSN 07 8650/75	Kovové lahve na plyny. Hrdlové kroužky pro sva- rované ocelové lahve	STAS 1319/75	Lignit sortat din mina sar- masag utilizat in scopuri energetice
DK 621.642.17+621.646.4+621.643.33:615.835.5 ÖNORM M 7380/75	Gasflaschen, Druckregler und Schläuche für Inhalation und Narkose	DK 622.333 STAS 1721/75	Huila de bala noua pentru scopuri energetice
DK 621.642.3—034.14:665.7—404 ÖNORM C 2120/75	Batteriebehälter aus Stahl für die oberirdische Lage- rung flüssiger Mineralölpro- dukte	DK 624.014.2:002.22 ÖNORM B 4600 Teil 7/75	Stahlbau. Ausführung der Stahltragwerke
DK 621.643.4.062 STAS 1873/75	Tuburi si piese de legatura din fonta pentru conducte de presiune. Curbe la 45° Cu mufe Pn 10. Dimensiuni	DK 624.014.2.04.539.4 ÖNORM B 4600 Teil 2/75	„ Berechnung der Tragwerk
DK 621.798 BDS 12609/75	Kasi-paleti d'rveni za star- terni olovni akumulatorni baterii za prezmorski trans- port	DK 624.21:625.745.12:669.1 ÖNORM B 4602/75	„ Strassenbrücken
DK 621.852.42.051.2 ÖNORM M 6504/75	Keilriemenscheiben für Klas- sische Keilriemen Rillenpro- file, Werkstoff	DK 629.12.015:629.125.66:621.864 BS MA 55/75	Ships' deck machinery — lifeboat winches
DK 621.882.3—034.14:006.83 ÖNORM M 5001 Teil 4/75 Vornorm	Schrauben, Muttern und ähn- liche Gewinde- und Form- teile. Technische Lieferbe- dingungen Festigkeitsklassen und Prüfverfahren für Mu- ttern aus unlegierten oder niedrig legierten Stählen	DK 629.7:621.798.264:678.743.22 BS 3J 10/75	Pressure-sensitive adhesive waterproof PVC tape
DK 621.914.6:621.833 BS 2007/75	Circular gear shaving cutters, 1 to 8 metric module, accu- racy requirements	DK 629.7:621.798.264:676.816.2 BS 3J 11/75	Pressure-sensitive adhesive paper masking tape
DK 622.270.55 STAS 1562/1—75	Utilaj petrolier. Unitati de pompare cu balansier. Pa- rametri principali	DK 629.7.054'845:852 BS 2G 117/75	Pressure-driven airspeed in- dicators
DK 622.332 STAS 1315/75	Lignit sortat de cimpulung muscel utilizat in scopuri energetice	BS 2G 182/75	Pressure-driven machmeters for aircraft.
DK 622.332:662.73 STAS 1316/75	Lignit din mina sotinga uti- lizat in scopuri energetice	DK 629.7.054'874 BS 2G 101/75	General requirements for aircraft indicators
		DK 629.7.064.5:621.398:654.924 BS G 218: Part 1/75	Proximity switches for air- craft. Part 1. General re- quirements
		DK 629.7—777:621.798.264:678.5 BS 2J 12/75	Pressure-sensitive adhesive identification tape
		DK 651.722.3:681.31:001.4 ÖNORM A 1030/75	Papiere für Endlosvordrucke, Begriffe
		DK 651.722.3::681.31:651.712 ÖNORM A 1032/75	Papiere für Endlosvordrucke Abmessungen
		DK 651.722.3::681.31:658.788 ÖNORM A 1033/75	Papiere für Endlosvordrucke Lieferformen, Verpackung, Lagerung
		DK 651.722.3::681.31:676.22.017 ÖNORM A 1031/75	Papiere für Endlosvordrucke, Eigenschaften

DK 661.632.2:631.855 ČSN 65 4910/75	Superfosfat		termination of the permeability of rubber to gases (constant pressure method)
DK 661.833.532 STAS 992/75	Pirosulfit de sodiu tehnic	DK 678.063:678.01:620.199:620.193.918:536.495 BS 903: Part A19/75	Part A19. Heat resistance and accelerated air ageing tests
DK 664.95.001.4 STAS 1807/75	Conserve si produce de peste. Determinarea cuprului	DK 678.4 ČSN 62 2418/75	Materiálové listy pruže odolné botnání. „ Pryž 418 „ Pryž 425
DK 665.6:621.646.248:669.14 BS 1868/75	Steel check valves (flanged and butt-welding ends) for the petroleum, petrochemical and allied industries	ČSN 62 2425/75	
DK 665.765:621.892.21 BS 4475/75	Straight mineral lubricating oils	DK 678.743.21—492.2:678.027.7 BS 5238/75	Polytetrafluoroethylene (PTFE) granular powder for moulding purposes
DK 665.775.4:625.85 ÖNORM B 3610/75	Erdölbitumen für Strassenbauzwecke	DK 681.612 BS 2481/75	Typewriters
DK 669.14.218.298:621.822 STAS 1456/1—75	Oteluri pentru rulmenti. Marci si conditi tehnice de calitate	DK 69.022.5 BS 5234/75	Internal non-loadbearing partitioning
DK 669.715:543.062 STAS 2653/10—75	Aliaje de aluminiu. Determinarea continutului de crom	DK 696.11:003.62 ÖNORM B 2530 Teil 2/75	Wasserversorgung. Wasser- verteilung — Sinnbilder
DK 677—16:543.062 BS 4407/75	Quantitative analysis of fibre mixtures	DK 699.842:69.021:678.074 DD 47/75	Draft for Development. Vibration isolation of structures by elastomeric mountings
DK 678.063:678.01:620.193.29 BS 903: Part A30/75	Methods of testing vulcanized rubber. Part A30. De-	DK 699.86:697.147:551.574 BS 5250/75	Basic data for the design of buildings: the control of condensation in dwellings

novе knjige

PRIRUČNIK UPOREDNIH SVETSKIH STANDARDA ZA ČELIK (HANDBOOK OF COMPARATIVE WORLD STEEL STANDARDS)

Ovo je jedan neophodan priručnik uporednih standarda za čelik iz šest zemalja: USA, (ASTM), Francuske (NF), Japana (JIS), Velike Britanije (BS), SSSR-a (GOST) i Zapadne Nemačke (DIN).

Obuhvata ogroman broj standarda za svaki tip i vrstu čelika. Standardi su raspoređeni po šest uporedno, tj. po jedan iz svih šest zemalja i mogu se odmah na prvi pogled uočiti. Obuhvaćeni su i najnoviji standardi i priručnik može lako koristiti svaki pojedinac pa i onaj koji nije tehničko lice.

U dodatku, pored standarda iz šest zemalja, pridodati su i neki važniji standardi drugih organizacija. Dva indexa — jedan sređen po alfabetu (abecedi) i drugi po zemljama čiji su standardi — raspoložu najboljim uputstvima i vrlo su laki za korišćenje.

Izdavač je ASTM (American Society for Testing and Materials, 1916 Race Street, Philadelphia, Pa. 19103); obuhvata 420 strana; može se nabaviti po ceni od 100 dolara; Code No. 13-110000-01, USA.

ASTM Standardization News, December, 1975.

ZBIRKA STANDARDA IZ STATISTIKE (RECUEIL DE NORMES DE LA STATISTIQUE)

Zbirka normi o statističkoj obradi podataka izdata je 1974. godine i to u dva toma.

I tom — Statistička kontrola proizvodnje i prijema — strana 486 — cena 85 franaka (bez takse)

II tom — Rečnik, procene i statistički opiti — strana 297 — cena 60 franaka (bez takse)

Statistika, kao produžetak računa verovatnoće razvila je poslednjih godina znatan broj teoretskih metoda ili postupaka koje korisnici mogu da upotrebe prema svojim zahtevima, sredstvima kojim raspoložu i cilju ispitivanja. Komisija za

standardizovanje statističkih metoda pri AFNOR-u odabrala je one koje odgovaraju najhitnijim potrebama i ujedno su najjednostavnije i najefikasnije. One su obrađene posle višegodišnjeg rada izvršenog zajedno sa Međunarodnom organizacijom za standardizaciju (ISO), i predstavljaju zbirku od 31 standarda. Ovaj skup standarda je ocenjen kao vrlo pogodan i koristan za rukovanje.

Izdavač ove zbirke je AFNOR (Association française de normalisation, Tour Europe, Cedex 7, 92080 Paris La Défense)

Courrier de la normalisation novembar—decembar 1975.

ZBIRKA STANDARDA IZ MAŠINSTVA (RECUEIL DES NORMES DE LA MÉCANIQUE)

U oblasti tako obimnoj kao što je mašinstvo, potpuna dokumentacija data je u pravo vreme jer je bila preko potrebna. U duhu ovoga AFNOR je ponovo izdao zbirku standarda iz oblasti mašinstva (grupa E u katalogu) čije je prvo izdanje (1973) bilo prihvaćeno vrlo povoljno od industrije i fakulteta.

Drugo izdanje u 13 tomova, obuhvata sve standarde grupe E (više od 1200 standarda ili 4.952 strane teksta, tabela i slika). Ono obuhvata skoro 400 novih ili revidiranih standarda više u odnosu na prvo izdanje.

Sadrži:

tom 1 (E 01 — E 03)	Opšti standardi I	328 strana 80 F
tom 2 (E 04 — E 18)	Opšti standardi II	336 strana 80 F
tom 3 (E 20 — E 26)	Mašinski elementi I	464 strane 105 F
tom 4 (E 27 — E 28)	Mašinski elementi II	280 strana 65 F
tom 5 (E 29)	Mašinski elementi III	616 strana 135 F
tom 6 (E 31)	Gorivo i grejanje	472 strane 115 F
tom 7 (E 33 — E 51)	Termičke, hidraulične i pneumatičke mašine	560 strana 130 F
tom 8 (E 52 — E 58)	Aparati za dizanje, rukovanje. Mašine za zemljane radove.	
	Kancelarijske mašine	272 strane 65 F
tom 9 (E 60)	Mašine — alat — opšte	504 strane 120 F
tom 10 (E 62 — E 64)	Mašine. Alat za dizanje metala, za formiranje. Mašine za drvo	296 strana 70 F
tom 11 (E 66 — E 78)	Mašinski i ručni alat	488 strana 110 F
tom 12 (E 81 — E 86)	Obrada metala	144 strane 40 F
tom 13 (E 90)	Vibracije i udari mašina	192 strane 45 F

Cena kompleta je 928 F. Izdavač ove zbirke je AFNOR (Association française de normalisation, Tour Europe, Cedex 7, 92080 Paris La Défense).

decembar 1975.

HEMIJSKA INDUSTRIJA

donosi

naučne i stručne radove

sa područja hemije i

hemijske tehnologije,

hemijskog inženjerstva,

procesne tehnike i

prehrambene industrije

Kroz ekonomsko-tehničke

studije i kratke informacije

HEMIJSKA INDUSTRIJA

obaveštava o ekonomskim

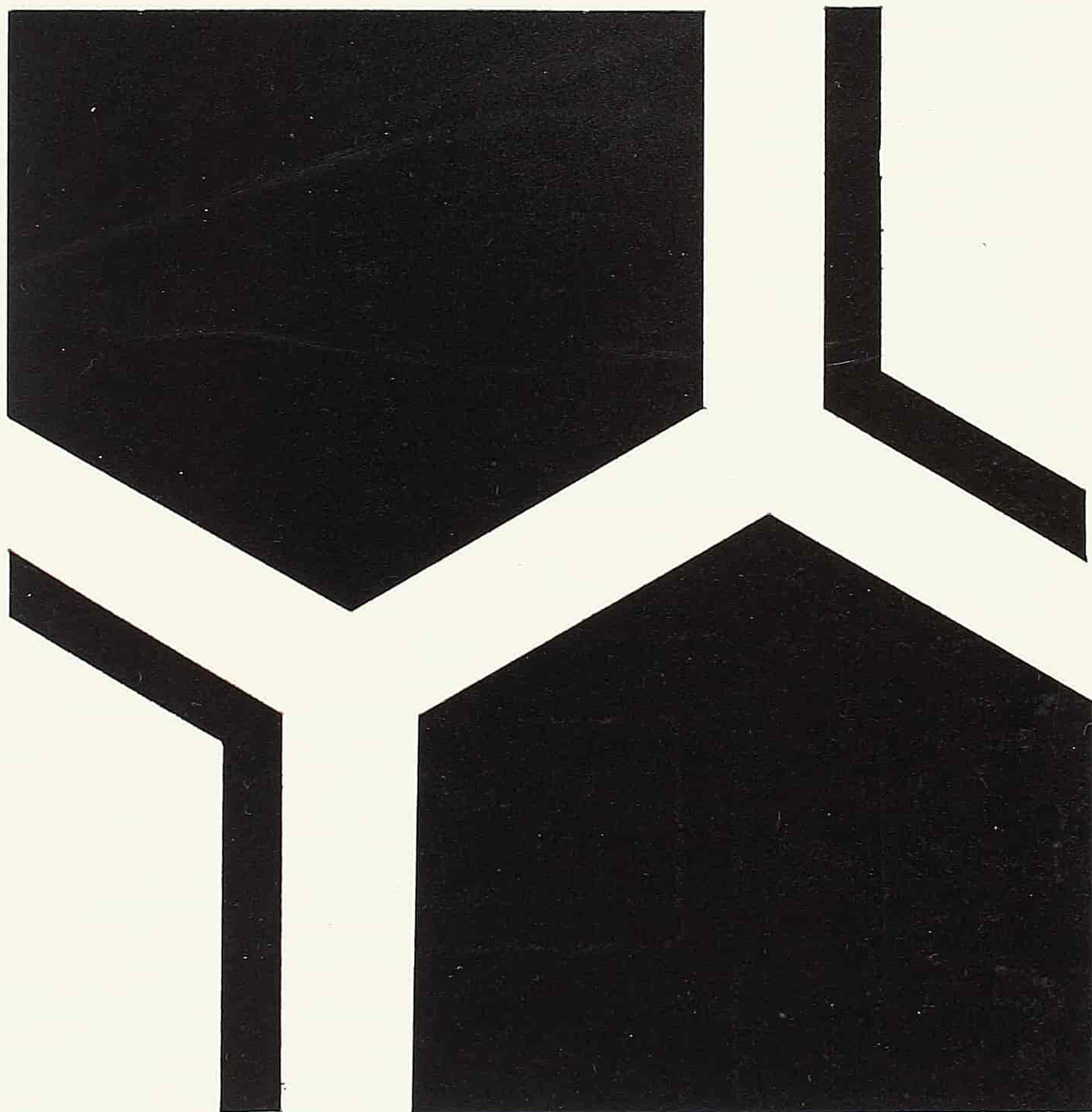
kretanjima i zbivanjima

u hemijskoj privredi

u nas i u svetu.

HEMIJSKA INDUSTRIJA

ORGAN SAVEZA HEMIČARA
I TEHNOLOGA JUGOSLAVIJE

HEMIJSKA INDUSTRIJA izlazi redovno već 28 godina

u obimu od najmanje 48 strana formata A-4.

Godišnja pretplata iznosi 50 dinara za pojedince

i 300 dinara za radne organizacije.

Pretplatu slati na adresu:

Savez hemičara i tehnologa Jugoslavije
Redakcija časopisa HEMIJSKA INDUS-
TRIJA

11000 Beograd, Kneza Miloša 9/1

Pošt. fah 187, Telefon: 340-018

NOVO

41

428/1976

700023529,3

COB

jugoslovenski
zavod za
standardizaciju
izdao je
novu zbirku
standarda

iz oblasti
tekstilne
industrije

podni
zastirači

tepisi i podni
pokrivači

narudžbine preko
prodavnice zavoda
Kneza Miloša 16
Beograd

